

BÜLTEN

Mart - Nisan 2025



'Terör' Suçlamasından
Uluslararası Meşruiyete:

AFGANİSTAN İSLAM EMİRLİĞİ

Soykırımın Gölgesinde
Büyüyen Açlık:
Gazze'de İnsani Kriz
Derinleşiyor

Pakistan-Hindistan
Hattında Gerilim
Tırmanıyor: Sınırdaki
Sessiz Alarm

'Unutulan Krizler'
Serisi:
Sudan, Yemen ve
Etiyopya

afroasya today

İmtiyaz Sahibi

İnsana Değer Veren
Dernekler Federasyonu

Genel Yayın Yönetmeni

Emir İhsan Yaren

Yayın Kurulu / Editörler

İbrahim Yetimova
Yunus Emre Kaynak
Adham Alhariri
Abdullah Said Can
Zeyd Türkyılmaz

Dizgi / Tasarım

P. Yusmar Yusuf
Furkan Avcı

İletişim

afroasyatoday.com
afroasyatoday@gmail.com

İçindekiler

- 03** 'Terör' Suçlamasından Uluslararası Meşruiyete: Afganistan İslam Emirliği
- 04** Soykırımın Gölgesinde Büyüyen Açlık: Gazze'de İnsani Kriz Derinleşiyor
- 10** Pakistan–Hindistan Hattında Gerilim Tırmanıyor: Sınırdaki Sessiz Alarm
- 17** Sessiz Soykırım: Doğu Türkistan
- 21** İsrail'in Sıfır Tehdit Politikası: Filistin Direnişi Yalnızlaşıyor!
- 22** 'Unutulan Krizler' Serisi: Sudan, Yemen ve Etiyopya
- 23** Gazze'de Hayatta Kalma Rehberi: Abluka Altında Günlük Yaşam Mücadelesi
- 25** ABD ve Çin Arasında Kızışan Rekabet: Yeni Soğuk Savaş mı?
- 32** Bir Ülkenin Hazin Sonu: ABD Tarafından Rusya'nın İnsafına Bırakılan Ukrayna
- 33** Yunanistan'dan Silahlanma Hamlesi: Avrupa'nın Savunma Geleceğinde Başrol Peşinde

'Terör' Suçlamasından Uluslararası Meşruiyete: Afganistan İslam Emirliği

• 18 Nisan 2025

Rusya Yüksek Mahkemesi, başvuru üzerine aldığı kararla, Taliban'a yönelik 2003'ten bu yana uygulanan yasağı askıya aldı. Böylece 2021'den bu yana Afganistan'da yönetimi elinde bulunduran Taliban'ın, Rusya'nın 'terör örgütleri listesi'nden çıkarılmasının önü fiilen açılmış oldu. Öte yandan ABD yönetimi de Taliban'ın önemli isimlerine yönelik para ödülleri kaldırdı.

RIA haber ajansının bildirdiğine göre, Rusya Yüksek Mahkemesi geçtiğimiz günlerde başvuru üzerine ülkenin Taliban'a yönelik yasağını askıya aldı.

Kararın, Rusya'nın Taliban'la diplomatik ve ekonomik ilişkilerini resmî bir zemine oturma niyetinin bir göstergesi olduğu değerlendiriliyor. Bu hamle, 2021 yılından bu yana Afganistan'ı yöneten Taliban'ın Rusya'nın 'terör örgütleri listesi'nden çıkarılmasının da önünü açıyor.

Bu adım, Rusya'nın son yıllarda izlediği Orta Asya merkezli dış politikanın bir uzantısı niteliğinde görülüyor. Moskova'nın, özellikle Batı'nın çekilmesinden sonra Afganistan'da oluşan güç boşluğunu bölgesel aktörlerle doldurmaya çalıştığı biliniyor.

Afganistan'da 2001-2021 yılları arasında yirmi yıl boyunca ABD ve NATO işgaline karşı savaşan Taliban, 15 Ağustos 2021'de başkent Kabil'i ele geçirmiş ve ülkede yönetimi devralmıştı. Taliban kısa bir süre sonra ikinci İslam Emirliği yönetimini ilan etti ve kabinesini açıkladı.

İlk İslam Emirliği yönetimi 1996 yılından ABD ve NATO işgalinin başladığı 2001 yılına kadar sürmüştü.

Rusya'nın Afganistan Özel Temsilcisi Zamir Kabulov, Ekim 2023'te yaptığı açıklamada, Taliban'ın terör listesinde kalmasının diplomatik ilişkilerin önünde bir engel oluşturduğunu belirterek, listenin güncellenmesi gerektiğini söylemişti. Kabulov, kararın alınmasına rağmen bazı hukuki işlemlerin sürdüğünü de ifade etmişti.



Bu süreçte, Moskova'da Taliban heyetiyle yürütülen çok taraflı görüşmeler ve Afganistan'daki güvenlik ile istikrar başlıkları öne çıkmıştı.



ABD DE ÖDÜLLERİ KALDIRDI

Rusya'nın adımının ardından dikkat çeken bir gelişme de ABD'den geldi. Washington yönetimi, Afganistan İslam Emirliği liderlerinden üç üst düzey Taliban yetkilisine yönelik uyguladığı para ödülü kararlarını sessizce geri çekti.

ABD Dışişleri Bakanlığı, Taliban hükümetinin İçişleri Bakanı Siraceddin Hakkani hakkında bilgi verilmesi karşılığında konulan 10 milyon dolarlık ödülü kaldırdı. Aynı şekilde, Abdulaziz Hakkani ve Yahya Hakkani hakkında belirlenmiş olan 5'er milyon dolarlık ödül teklifleri de geri çekildi.

Uzmanlara göre bu adım, ABD'nin Taliban'la doğrudan ilişki kurmaktan hâlen çekinse de sahadaki realiteleri kabul etmeye başladığının bir göstergesi olarak değerlendiriliyor.

Soykırımın Gölgesinde Büyüyen Açlık: Gazze’de İnsani Kriz Derinleşiyor

• 28 Nisan 2025

İsrail işgalinin ağır bombardımanı ve uyguladığı abluka, Gazze’yi büyük bir insani felakete sürüklüyor. Altyapının çökmesiyle birlikte açlık, savaşın en acımasız yüzü haline geldi.

Gazze Şeridi’nde savaşın sebep olduğu yıkım sadece bombaların ve mermilerin etkisiyle sınırlı değil. Son altı ayda altyapının büyük ölçüde çökmesi, temel ihtiyaç maddelerine erişimin kesilmesi ve insani yardımların sistematik şekilde engellenmesi, bölgede açlığı savaşın kendisinden bile daha yıkıcı bir hale getirdi.

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) tarafından yayımlanan son raporlara göre, Gazze’de yaşayan 2,2 milyon insanın tamamı acil gıda yardımına ihtiyaç duyuyor. Gazze, artık sadece saldırıların hedefi değil; açlığa terk edilmiş bir topluluğun trajik sahnesi haline geldi.

Uluslararası kuruluşlar, savaşın başlangıcından bu yana bölgede yaşanan insani krizi ‘felaket düzeyinde’ olarak tanımlıyor. Dünya Gıda Programı, Gazze’nin özellikle kuzey bölgelerinde kıtlığın eşikinde olduğunu, milyonlarca insanın temel yaşam hakkından mahrum bırakıldığını belirtiyor.

Bugün Gazze’de yaşanan açlık, yalnızca bir doğal felaketin değil, doğrudan insan eliyle meydana gelen bir yıkımın sonucu. Bu tablo, savaşın sessiz ama en acımasız yüzünü gözler önüne seriyor.

RAKAMLARLA FELAKET: GAZZE’DE AÇLIK KRİZİNİN ÇARPICI TABLOSU

Gazze’de yaşanan insani kriz, artık sadece anlatılarla değil, soğuk ve sarsıcı rakamlarla da ortaya konuluyor. Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) ve Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından hazırlanan son raporlar, Gazze Şeridi’nde açlık krizinin dünya



genelinde en ağır yaşandığı noktalardan biri haline geldiğini belgeliyor.

BM Gıda Hakkı Özel Raportörü Michael Fakhri’nin açıklamalarına göre, Aralık 2024 itibarıyla dünya üzerinde kıtlık düzeyinde açlık çeken nüfusun %80’inden fazlası Gazze’de bulunuyor. Dünya Gıda Programı’nın verilerine göre ise Gazze’deki 2,2 milyon insanın tamamı acil gıda yardımına ihtiyaç duyuyor.

Açlık, Gazze’nin görünmeyen ama en ölümcül cephesi



2,2 milyon kişi
acil gıda yardımına
ihtiyaç duyuyor

Günlük kişi başı kalori tüketimi kritik eşik olan 2.100 kaloringin çok altında



Temiz suya erişim oranı %10’un altında

yaşayan her beş kişiden biri, hayatını doğrudan tehdit eden düzeyde açlıkla mücadele ediyor.

FAO'nun Haziran-Ekim 2024 dönemine ilişkin erken uyarı raporunda ise Gazze nüfusunun yarısından fazlası, yani yaklaşık 1,2 milyon kişi, 'kıtlık ve ölüm' riskiyle karşı karşıya.

Dünya Gıda Programı ayrıca, Gazze'de kişi başına günlük ortalama kalori tüketiminin uluslararası kriz eşiği olan 2.100 kalori seviyesinin çok altında, yaklaşık 800-1.000 kaloriye kadar düştüğünü belirtiyor.

BM raporlarına göre:

- Gazze'de 570 bin kişi akut açlık koşullarında yaşıyor.
- Temiz suya erişim %10'un altına düştü.
- Tıbbi yardım ve hijyen ürünlerine ulaşım, savaş öncesine kıyasla %80 oranında azaldı.

Bu rakamlar, sadece mevcut insani trajedinin değil, aynı zamanda gelecekte yaşanabilecek çok daha büyük bir felaketin de habercisi niteliğinde.

GAZZE'DE SON DURUM

Gazze'de açlık yalnızca bir istatistikten ibaret değil; bölgenin farklı noktalarında yaşayan insanların kaderini belirleyen bir coğrafi gerçeklik haline geldi. Özellikle Gazze'nin kuzeyi, İsrail işgal güçlerinin ablukasının ve yoğun bombardımanının etkisiyle tam anlamıyla kıtlık bölgesi haline dönüştü.

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı'nın (WFP) saha raporlarına göre, kuzey Gazze'de yaşayan nüfusun %70'inden fazlası, 'felaket düzeyinde' açlık koşullarında yaşıyor. Bölgede artık düzenli gıda dağıtımı yapılmıyor; halk, hayatta kalmak için yabani otlar, çiğ hububat ve kirli su kaynakları gibi zararlı alternatiflere yönelmek zorunda kalıyor.

Kuzeydeki dramatik tabloya karşın, güney Gazze de güvenli değil. Han Yunus ve Refah gibi şehirlerde, temel gıda maddelerinin fiyatları savaş öncesine göre %400'e varan oranlarda arttı.

Bu bölgelerde ekmek, pirinç, bebek maması gibi temel ürünler ya hiç bulunamıyor ya da astronomik fiyatlarla satılıyor.

Özellikle Refah Sınır Kapısı çevresindeki kamplarda yaşayan on binlerce sivil sınırlı su, hijyen ve gıda erişimiyle ölüm kalım mücadelesi veriyor. Gıda taşıyan yardım tırlarının sınırlı geçişine rağmen, mevcut dağıtımın nüfusun temel ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzak olduğu ifade ediliyor.

İnsani yardım kuruluşlarına göre:

- Gazze'nin kuzeyinde çocuklar arasında akut yetersiz beslenme vakaları %45 arttı.
- Güneydeki yerleşimlerde halkın %60'ı günde sadece bir öğün tüketebiliyor.
- İçme suyu kaynaklarının %90'ı ya kullanılamaz durumda ya da bulaşıcı hastalık riski taşıyor.

Açlık, artık Gazze'nin her köşesinde farklı şiddetlerde hissediliyor ve insani yardım koridorlarının sürekli ve kesintisiz şekilde açılmadığı her gün, bu tablo daha da ağırlaşıyor.

SAVAŞ SUÇU OLARAK AÇ BIRAKMA: GAZZE'DE İNSANLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Uluslararası hukuk, sivillerin aç bırakılmasını açık bir savaş suçu olarak tanımlıyor. Gazze'de yaşananlar, bu tanıma birebir uyuyor.

Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (OCHA) ve Uluslararası Ceza Mahkemesi (ICC) standartlarına göre, sivillerin aç bırakılması, doğrudan insanlığa karşı işlenen suçlar kategorisine giriyor.

1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve 1977 tarihli Ek Protokoller, savaşan taraflara sivillerin temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlama yükümlülüğü getiriyor. Bu yükümlülüklerin ihlali, uluslararası hukukta açık bir 'savaş suçu' olarak tanımlanıyor. Özellikle:

- Gıdanın kasten engellenmesi,
 - Suyun, tıbbi malzemenin veya diğer hayati yardımların kasıtlı olarak bloke edilmesi,
 - Sivil nüfusun açlığa mahkûm edilmesi,
- bu suçun unsurları arasında sayılıyor.

Birleşmiş Milletler Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı (UNRWA) Genel Komiseri Philippe Lazzarini, yaptığı açıklamada, İsrail'in Gazze'ye yönelik abluka politikalarını "gıda ve insani yardımı bir silah gibi kullanmak" olarak nitelendirdi.

Lazzarini şu ifadeleri kullandı:

"Gazze'de temel ihtiyaçların girişini engellemek, toplu cezalandırma anlamına gelir ve uluslararası hukuk açıkça bu tür uygulamaları yasaklamaktadır."

Ayrıca BM Gıda Hakkı Özel Raportörü Michael Fakhri, Gazze'deki açlık durumunu "insan kaynaklı, sistematik ve kasten sürdürülen bir felaket" olarak tanımlayarak, uluslararası toplumun bu durumu savaş suçu olarak soruşturması gerektiğini belirtti.

Gazze'de hastanelere yakıt, un ve temel ilaçların girişinin sistematik biçimde engellenmesi; gıda yardımlarının askeri baskılarla bloke edilmesi ve sivillerin zorunlu göç ettirilmesi, uluslararası hukuk açısından bir dizi ağır ihlalin göstergesi durumunda.

Hukuki uzmanlara göre, Gazze'de açlığın bu denli sistematik hale getirilmesi, gelecekte Uluslararası Ceza Mahkemesi önünde 'savaş suçu' veya 'insanlığa karşı suç' dosyaları kapsamında ele alınabilecek bir zemin oluşturuyor.

YARDIM KUŞATMASI: GAZZE'YE GIDA TIRLARI NEDEN ULAŞAMIYOR?

Gazze'de açlık krizinin derinleşmesinin en büyük nedeni, insani yardım tirlarının girişinin sistematik olarak engellenmesi. Uluslararası hukuk ihlallerine rağmen bu abluka sürüyor.

Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) ve Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (OCHA) raporları, İsrail'in yardım akışını sistematik olarak yavaşlattığını ve çoğu zaman tamamen engellediğini ortaya koyuyor.

Refah Sınır Kapısı ve Kerem Ebu Salim Sınır Kapısı, Gazze'ye dışarıdan yardım girişinin ana kapıları konumunda. Ancak savaşın başlangıcından bu yana, bu geçiş noktalarından gelen insani yardım tirlarının;

- İzin prosedürleri,
- Güvenlik kontrolleri,
- Siyasi onay süreçleri

gibi nedenlerle haftalarca bekletildiği ve bazılarının tamamen geri çevrildiği belgelenmiş durumda.

BM kaynaklarına göre, Gazze'ye girmesi gereken minimum yardım miktarı günde en az 500 tır iken, bu sayı son aylarda günlük ortalama 50-100 tıra kadar düştü.

Üstelik Gazze'ye girişine izin verilen yardımların büyük bölümü, temel gıda maddeleri ve tıbbi malzemeler gibi hayati ihtiyaçları tam olarak karşılayamıyor.

İnsani kuruluşlar, sınır geçişlerinde yaşanan bu gecikmelerin;

- Yiyeceklerin bozulmasına,
- Tıbbi malzemelerin kullanım süresini kaybetmesine,
- Yardımın adil ve hızlı şekilde dağıtılmasına

sebepe olduğunu belirtiyor.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, bu durumu şöyle özetliyor:

"Gazze'de insani yardımın sistematik şekilde engellenmesi, açlığı ve ölümü bir savaş aracı olarak kullanmak anlamına gelir. Bu durum, uluslararası insani hukukun açık bir ihlalidir."

İsrail işgal güçlerinin yardım tirlarının geçişini askeri güvenlik bahanesiyle kısıtlaması, özellikle Gazze'nin kuzeyindeki siviller için ölüm kalım meselesi haline gelmiş durumda. Refah ve Kerem Ebu Salim kapılarındaki insani kuyruklar, dünyanın gözleri önünde büyüyen bir trajedinin sessiz tanıkları...

GEÇİCİ ATEŞKES GİRİŞİMLERİ VE İNSANI YARDIM KORİDORLARININ GERÇEKLERİ

Gazze’de yaşanan insani felaket karşısında, uluslararası toplum tarafından sıklıkla geçici ateşkes ve insani yardım koridorları oluşturulması çağrıları yapıldı. Ancak bu girişimler, sahada kalıcı bir çözüm değil, çoğunlukla sınırlı ve kırılabilir insani molalar olarak hayata geçirilebildi.

Birleşmiş Milletler (BM) ve Dünya Gıda Programı (WFP) tarafından desteklenen insani koridor planları, çoğu zaman sınırlı başarılar gösterdi. 2024 yılının son çeyreğinde birkaç kısa süreli ‘insani duraklama’ ilan edilse de bunlar çoğu zaman;

- Bölgesel ve süre kısıtlamalarıyla sınırlı kaldı,
- Yardımların büyük bir kısmı Gazze’nin kuzeyine ulaşamadı,
- Askeri operasyonlarla paralel şekilde ihlal edildi.

Özellikle Refah Sınır Kapısı çevresinde oluşturulmaya çalışılan insani koridorlar, İsrail işgal güçlerinin güvenlik endişeleri gerekçeyle sık sık durduruldu. Yardım tırlarının güvenli geçişi için oluşturulan koridorların açıldığı günlerde dahi hedef alınan bölgelerdeki bombardımanın sürmesi, sivillerin yardımlara ulaşmasını imkânsız hale getirdi.

Uluslararası Kızılhaç Komitesi, bu durumu şöyle tanımlıyor:

“İnsani yardım koridorları ancak savaşın gerçek anlamda durduğu, güvenliğin sağlandığı ve tarafların samimi iş birliği yaptığı ortamlarda işlevseldir. Gazze’de bu şartların hiçbiri tam anlamıyla sağlanabilmiş değildir.”

Üstelik geçici ateşkesler sırasında gelen yardımlar, ihtiyacın çok altında kalıyor. BM’nin verilerine göre, geçici insani duraklamalarda Gazze’ye ulaşan yardım miktarı, savaş öncesi temel ihtiyaçların ancak %15’ini karşılayabiliyor.

Bu tablo, Gazze’deki siviller için ‘umut ışığı’ söyleminin, çoğu zaman sadece uluslararası kamuoyunun vicdanını rahatlatmaya yönelik sembolik adımlar olmaktan öteye geçmediğini gösteriyor.

SONUÇ: GAZZE, AÇLIĞA TERK EDİLMİŞ BİR HALK

Gazze’deki açlık felaketi, modern çağın en utanç verici insanlık dramlarından biri olarak kayıtlara geçiyor.

Soykırımın sessiz faili olan açlık, doğrudan bir silah gibi kullanılıyor.

Sadece Gazze’nin değil, tüm dünyanın omuzlarında taşıdığı ağır bir sorumluluk var.



ABD'den İsrail'e 4 Milyar Dolarlık Askeri Yardım

● 3 Mart 2025

ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio, işgal rejimi İsrail'in Gazze'de savaşa devam etme tehdidinde bulunduğu bir dönemde, İsrail'e yaklaşık 4 milyar dolarlık askeri yardımın teslimatını hızlandıran bir bildiriği imzaladığını duyurdu.



Suriye'de Devrik Esed Rejimi Unsurlarına Yönelik Operasyon

● 7 Mart 2025

Suriye ordusu Lazkiye'de devrik Beşşar Esed rejimi unsurlarına yönelik operasyon düzenledi. Çatışmalarda can kaybının 70'i aştığı, bu sayının hem güvenlik güçleri hem de devrik rejim unsurlarını kapsadığı belirtildi.



Soykırımcı İsrail, Batı Şeria'da Tarihi Camiyi Ateşe Verdi

● 7 Mart 2025

İsrail işgal güçleri, Nablus kentindeki birçok camiyi bas-kın düzenleyerek tahrip ederken, tarihi Nasr Camii'ni de ateşe vererek itfaiyenin yangını söndürmesini engelledi. Nasr Camii, Roma döneminde kilise olarak inşa edilmiş, 1187 yılında Haçlılara karşı kazanılan zaferin ardından camiyeye dönüştürülmüştü.



Hamas'tan Ateşkes ve Esir Takası Açıklaması: 1 İşgalci ve 4 Cenaze Teslim Edilecek

● 14 Mart 2025

Hamas, Gazze'de ateşkes anlaşmasının ikinci aşaması müzakerelerinin yeniden başlatılması için arabuluculardan teklif aldığını duyurdu. İsraili-Amerikalı askeri ve 4 esirin cenazesini iade edeceğini açıkladı.



"ABD ve İsrail, Gazzelileri Sürmek için Afrika'da Yer Bakıyor"

● 14 Mart 2025

ABD ve İsrail'in, 'Trump planı' kapsamında Filistinlileri Gazze'den sürmek için 3 Doğu Afrika ülkesiyle görüş-tüğü ileri sürüldü. Sudanlı yetkililer gelen teklifleri reddettiklerini söylerken, Somali ve Somaliland yetkilileri konudan olmadıklarını açıkladı.



İsrail Gazze'de Soykırıma Yeniden Başladı: Sahur Sofraları Kana Bulandı

● 18 Mart 2025

İsrail'in Gazze'de yeniden başlattığı saldırılarla ateşkes sona erdi. İsrail işgal güçlerinin Gazze'ye yönelik büyük çaplı saldırısında bir gecede en az 419 Filistinli şehit oldu. Gazze Sağlık Bakanlığı, saldırılarda şehit düşenlerin büyük kısmının kadın ve çocuklar olduğunu açıkladı.



Kudüs Tugayları Sözcüsü Ebu Hamza Şehit Oldu

● 18 Mart 2025

Kudüs Tugayları Sözcüsü Ebu Hamza, İsrail'in ateşkesi bozarak sahur vaktinde gerçekleştirdiği saldırılarda şehit oldu. Asıl ismi Naci Ebu Seyf olan Ebu Hamza ile birlikte direniş grubunun lider kadrosundan Hasan en-Naim'in de hayatını kaybettiği bildirildi.



Gazze'de Yeniden Soykırıma Başlayan İsrail'e Trump Desteği

● 18 Mart 2025

İsrail, Hamas ile mevcut anlaşmaları ihlal etmediğini iddia etti ve Hamas'ı müzakereleri geciktirmekle suçladı. İsrail medyasına göre, ABD ilerleme kaydedilememesinden dolayı Hamas'ı suçladı. ABD medyasına göre ise Başkan Trump, İsrail'in Gazze'ye saldırısını bizzat destekledi.



Terörist Ben-Gvir Yeniden İşgalci İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı Olarak Atandı

● 19 Mart 2025

İşgal rejimi İsrail'de kabine, Gazze'de soykırımın yeniden başlamasıyla hükümete geri dönen terörist Itamar Ben-Gvir'in Ulusal Güvenlik Bakanı olarak yeniden atanmasını onayladı.



Kanada'nın Quebec Eyaletinde Okullarda Başörtüsü Yasaklandı

● 21 Mart 2025

Kanada'nın en büyük Müslüman kuruluşu Kanada Müslümanları Ulusal Konseyi, Quebec hükümetinin okul destek personeli ve öğrencilerin başörtüsü takmasını yasaklayacak yeni bir yasanın yürürlüğe girdiğini açıkladı.



Ürdün'den Skandal Gazze Planı: Hamas'ı Sürmeyi Önerdi

● 24 Mart 2025

ABD Başkanı Trump'ın Gazze planına karşı çıkan Ürdün'ün, Gazze'de Hamas'ın olmadığı bir çözüm planı ortaya koyduğu bildirildi. Plana göre Hamas silahsızlandırılacak ve bölgenin kontrolü Filistin Yönetimi'ne devredilecek.



ABD'de Türk Doktora Öğrencisi, Filistin'e Destek Verdiği İçin Gözaltına Alındı

● 27 Mart 2025

ABD'nin Massachusetts eyaletindeki Tufts Üniversitesi'nde doktora eğitimi alan Türk öğrenci Rümeysa Öztürk'ün, ABD İç Güvenlik Bakanlığına (DHS) bağlı Gümrük Muhafaza Dairesi (ICE) görevlileri tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Pakistan–Hindistan Hattında Gerilim Tırmanıyor: Sınırdaki Sessiz Alarm

● 25 Nisan 2025

Keşmir Kontrol Hattı boyunca artan askeri hareketlilik, Pakistan ve Hindistan arasında yeni bir kriz dalgasını tetikledi. Nükleer güç sahibi iki komşu ülke arasındaki son gelişmeler, Güney Asya'da istikrarı tehdit ediyor.

2025'in ikinci çeyreğine girilirken, Güney Asya yeniden alarm veriyor. Pakistan ile Hindistan arasında özellikle Keşmir'in tartışmalı bölgelerinde gözlenen askeri hareketlilik, son yılların en yüksek tansiyonuna işaret ediyor. Sınır boyunca konuşlandırılan topçu birlikleri, istihbarat uçuşları ve karşılıklı sert açıklamalar, iki nükleer gücün yeniden çatışmanın eşiğine geldiğini gösteriyor.

GERİLİMİN DETAYLI ARKA PLANI

İslamabad, Hindistan'ın sınır ötesi 'önleyici operasyonlar' planladığını ileri sürerken; Yeni Delhi, Pakistan'ı sınır bölgelerinde faaliyet gösteren militan grupları himaye etmekle suçluyor. Hindistan Savunma Bakanlığı, Keşmir bölgesine ilave birlik sevkiyatı yaparken, Pakistan Genelkurmay Başkanlığı da askeri alarm seviyesinin yükseltildiğini duyurdu.

Sosyal medya üzerinden yayılan görüntülerde, Keşmir'deki sivil halkın askeri hareketlilikten endişe duyduğu, bazı bölgelerde tahliyelerin başladığı gözlemleniyor. Uluslararası gözlemciler, bölgedeki tansiyonun 2019'daki Pulwama saldırısı sonrası yaşanan krizi hatırlattığını belirtiyor.

TANSİYONUN KÜRESEL ETKİSİ

İki ülke arasındaki gerilimin yalnızca bölgesel bir mesele olmadığı, Çin-Hindistan ilişkileri, Afganistan'ın güvenliği ve ABD'nin QUAD ittifakı üzerinden bölgede artan etkisi düşünüldüğünde, küresel sonuçlar doğurabilecek bir potansiyele sahip olduğu değerlendiriliyor.



TARİHSEL ARKA PLAN: KEŞMİR'DEN KARGİL'E GERİLİMİN TARİHÇESİ

Hindistan ve Pakistan arasındaki gerilim, yeni bir kriz değil. Bu iki ülke, 1947'de İngiltere'den bağımsızlıklarını kazandıklarından beri, sınırlarını ve egemenlik alanlarını tartışmalı kabul ediyor. Gerilimin odak noktası ise her zaman Keşmir oldu.

1947 – İlk Savaş ve Keşmir'in Bölünmesi:

Bağımsızlığın ardından, çoğunluğu Müslüman olan Cammu ve Keşmir bölgesi üzerinde her iki ülke de hak iddia etti. Bölgenin Hindistan'a katılmasıyla çıkan ilk savaş, Birleşmiş Milletler'in araya girmesiyle sona erdi. Ancak bu savaş sonunda çizilen 'Kontrol Hattı' (LoC), kalıcı bir çözüm değil, uzun soluklu bir anlaşmazlığın başlangıcı oldu.

1965 – İkinci Keşmir Savaşı:

Pakistan'ın saldırılarıyla başlayan ikinci savaş, Hindistan'ın sert karşılık vermesiyle tam ölçekli çatışmaya dönüştü. Yüz binlerce asker sınır hattında konuşlandı. Taşkent Anlaşması ile sona eren bu savaş, gerilimi daha da derinleştirdi.

1971 – Bangladeş'in Ayrılması ve Yeni Denge:

Bu savaş doğrudan Keşmir üzerinden çıkmassa da, Hindistan'ın Pakistan'ı ikiye bölerek Bangladeş'in bağımsızlığını sağlaması, bölgedeki güç dengesini dramatik şekilde etkiledi. Pakistan o günden beri Hindistan karşısında stratejik derinliğini kaybetmiş hissediyor.

1999 – Kargil Savaşı: Nükleer Çağda Sıcak Çatışma

Her iki ülkenin de nükleer güç olduğunu dünyaya ilan ettiği 1998 yılından sadece bir yıl sonra, Pakistanlı askerlerin Kargil bölgesinde Hindistan topraklarına sızmasıyla başlayan savaş, yüzlerce askerin ölümüyle sonuçlandı. Bu savaş, nükleer çağda bile sıcak çatışmaların gerçekleşebileceğini kanıtladı.



SON DÖNEMDE NE OLDU? – 2025'TE YENİDEN TIRMANAN GERİLİM

2025'in bahar aylarında Pakistan-Hindistan hattında yeniden artan tansiyon, özellikle Keşmir'in kontrol hattı boyunca yaşanan karşılıklı ihlallerle somutlaştı. Hindistan, sınır ötesinden yapılan sızma girişimlerini gerekçe göstererek Pakistan'a sert tepki gösterdi. Yeni Delhi'den yapılan açıklamalarda, Pakistan'ın 'terör gruplarına alan açtığı' ve Hindistan topraklarını tehdit eden faaliyetlere göz yumduğu belirtildi.

Pakistan ise bu iddiaları reddederek, Hindistan'ın sınır hattına yüksek yoğunluklu askeri yığınak yaptığını ve 'saldırı hazırlığı' içinde olduğunu savundu. Pakistan Dışişleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler nezdinde resmi şikâyet başvurusunda bulunduğunu duyurdu.

2019'DAN BERİ TIRMANAN PAKİSTAN-HİNDİSTAN GERİLİMİ

NE OLDU?

- Aralık 2023'te Keşmir hattında ateşkes ihlalleri yeniden başladı.
- 21 Aralık'ta Hindistan ve Pakistan orduları topçu ateşiyle çatıştı
- 2024'te her iki ülke de sınır boyunca askeri tahkimatı artırdı

KİM, NE SÖYLEDİ?

Shahbaz Şerif (Pakistan Başbakanı): "Hindistan'ın düşmanca hamleleri barış çabalarını baltalıyor"
Narendra Modi (Hindistan Başbakanı): "Provokasyonlara güçlü bir yanıt vermeye hazırız"
S.S. Ulak (Saldırgan Ordusu): "Saldırganlığa misliyle karşılık vereceğiz"

ULUSLARARASI TEPKİLER

- ABD, gerilimi azaltma çağrısı yaptı.
- Çin, artan gerilimden endişe duyduğunu belirtti.
- BM, taraflara diyalog ve itidal çağrısında bulundu

Bölgede görev yapan bağımsız gazetecilere ve yerel kaynaklara göre, LoC (Line of Control: Kontrol Hattı) hattı boyunca karşılıklı top atışları ve insansız hava araçlarının gözetleme uçuşları yoğunlaşmış durumda. Sınır köylerinde yaşayan halk arasında tahliye söylentileri yayılırken, bazı bölgelerde eğitim ve sağlık hizmetleri geçici olarak askıya alındı.

Uluslararası medya, bu son gerilimi 2016'daki 'cerrahi operasyonlar' ve 2019'daki Pulwama saldırısı sonrası yaşanan krizlerle kıyaslıyor. Uzmanlara göre her iki ülkenin de seçim takvimlerine yaklaşması, milliyetçi retorikün yükselmesine ve diplomatik esneklik alanının daralmasına yol açıyor.

ASKERİ VE NÜKLEER DENGE: TEHLİKELİ BİR YARIŞ MI?

PAKİSTAN

680.000
aktif asker

2.400
kara muharebe tankı
2022'de 10,3
milyar dolar
savunma harcaması

170
nükleer
savaş başlığı

HİNDİSTAN

1,5 milyon
aktif asker

4.600
kara muharebe tankı
2022'de 81,4
milyar dolar
savunma harcaması

164
nükleer
savaş başlığı

NÜKLEER CAYDIRICILIK AMA NASIL?

1998'de karşılıklı olarak gerçekleştirdikleri nükleer testlerle Hindistan ve Pakistan, resmen nükleer kulübe katıldı. Bu tarihten itibaren her kriz, sıcak çatışmanın ötesinde bir nükleer gölgeyle birlikte anılmaya başlandı. Ancak uzmanlara göre, caydırıcılık politikası iki ülke için de son yıllarda daha kırılğan hâle geldi.

Hindistan, 2020'li yıllarda nükleer doktrinini gözden geçirdi ve 'ilk kullanmama' (No First Use) ilkesini yeniden değerlendirmeye aldı. Pakistan ise asimetrik tehdit algısı sebebiyle taktik nükleer silahları ön plana çıkarıyor ve gerektiğinde 'önleyici kullanım' hakkını saklı tutuyor.

ASKERİ GÜÇ DENGESİ

Hindistan, hem konvansiyonel silahlarda hem de teknoloji üstünlüğünde Pakistan'ın önünde yer alıyor. Geniş çaplı modernizasyon programları kapsamında Rafale savaş uçakları, S-400 hava savunma sistemleri ve yeni nesil insansız hava araçlarını envantere kattı.

Pakistan ise Çin ile olan savunma iş birliğini derinleştirerek özellikle füze sistemleri ve SİHA teknolojisinde ciddi ilerleme kaydetti. Çin'den alınan JF-17 savaş uçakları, yerli mühimmat sistemleriyle birlikte kullanılmaya başlandı. Ayrıca Çin destekli erken uyarı sistemleri sayesinde Keşmir hattında anlık takip kapasitesi artırıldı.

RİSKLER NE?

Uzmanlara göre iki ülkenin nükleer kapasitesi birbirine karşılıklı caydırıcılık sağlasa da bölgesel bir çatışmanın kontrolden çıkma riski hâlâ çok yüksek. Özellikle;

- Sınırdaki yaşanabilecek ani bir provokasyon,
 - Terör saldırısı sonrası misilleme baskısı,
 - Ulusal kamuoyları üzerindeki iç siyasi baskı,
- gibi faktörler, nükleer silahların gündeme gelmesini kolaylaştırabilir.



BÜYÜK OYUNCULAR: ÇİN, ABD, RUSYA NE DİYOR?

Pakistan ile Hindistan arasındaki her gerilimde, bölge dışı aktörlerin tepkisi ve pozisyonu da kritik bir rol oynar. Çin, ABD ve Rusya gibi küresel güçler, Güney Asya'daki her gelişmeyi dikkatle takip ediyor ve bu aktörlerin tavırları, krizin seyri üzerinde doğrudan etki gösterebiliyor.

ÇİN - STRATEJİK ORTAKLIĞIN ÖTESİNDE BİR YAKINLIK

Çin, Pakistan ile 'her koşulda dostluk' prensibine dayanan stratejik bir ilişki sürdürüyor. Ekonomik olarak Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında CPEC (Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru) üzerinden büyük yatırımlar yaparken, savunma alanında da teknoloji transferi, ortak tatbikatlar ve silah desteğiyle bu iş birliğini derinleştiriyor.

Keşmir konusunda ise Çin, açıkça Pakistan'ın yanında olmasa da Hindistan'a karşı mesafeli duruşunu sürdürüyor. Ladakh ve Doklam bölgelerinde Hindistan'la yaşanan sınır anlaşmazlıkları, Pekin'in tarafsız kalmasını zorlaştırıyor.

ABD - HİNDİSTAN'A YAKINLAŞMA, DENGELİ POLİTİKASI

Soğuk Savaş sonrası Pakistan'a stratejik mesafede kalan ABD, son on yılda Hindistan'la savunma iş birliklerini hızla artırdı. QUAD İttifakı çerçevesinde Hindistan'ı Çin'e karşı bölgesel dengeleyici olarak konumlandıran Washington, Hint-Pasifik stratejisinde Yeni Delhi'yi kilit aktör olarak görüyor.

Ancak Pakistan ile ilişkiler tamamen kopmuş değil. Afganistan'dan çekilme sürecinde İslamabad ile yürütülen diplomatik temaslar, ABD'nin bölgedeki istikrarı tümüyle Hindistan'a bırakmak istemediğini gösteriyor.

RUSYA – GELENEKSEL MÜTTEFİK, YENİ DENGELERDE TEREDDÜTLÜ

Tarihi olarak Hindistan'ın en önemli silah tedarikçisi olan Rusya, Ukrayna savaşı sonrası Batı'dan uzaklaşarak Çin'le stratejik iş birliğini artırdı. Bu durum, Hindistan'la olan geleneksel bağların geleceğini belirsizleştiriyor.

Moskova hem Hindistan hem de Çin'le askeri tatbikatlar yaparken, Pakistan'a da belirli ölçekte silah satışı gerçekleştiriyor. Bu denge politikası, Rusya'nın Güney Asya'daki çatışmalarda açık bir taraf olmak istemediğini ortaya koyuyor.

KAMUOYU NASIL TEPKİ VERİYOR?		
 Medya	 Sosyal Medya	 Sivil Toplum
Pakistan <ul style="list-style-type: none">Medya, Hindistan'ın saldırgan tutumuna odaklanıyor Hindistan <ul style="list-style-type: none">Keşmir'deki terör örgütleri mercek altında	Pakistan <ul style="list-style-type: none">#IndialsAFascistState etiketi trend oldu Hindistan <ul style="list-style-type: none">Sosyal medyada ulusal dayanışma vurgusu önde	Pakistan <ul style="list-style-type: none">Barış yanlısı gösteriler düzenleniyor Hindistan <ul style="list-style-type: none">Toplum, hükümete güçlü destek sinyali veriyor

GÜNEY ASYA'DA SİVİL TOPLUMUN VE MEDYANIN ROLÜ

Pakistan ve Hindistan hattında yaşanan her gerilim, yalnızca devlet düzeyinde bir kriz olarak kalmıyor; aynı zamanda bu iki ülkenin kamuoylarında da derin izler bırakıyor. Ulusal medyanın kullandığı dil, siyasi liderlerin söylemleri ve sosyal medyada yükselen kampanyalar, kamuoyu psikolojisini sert şekilde etkiliyor ve gerilimi tırmandırabiliyor.

MEDYA: MİLLİYETÇİ DİLİN YÜKSELİŞİ

Her iki ülkede de geleneksel medya kuruluşları, kriz dönemlerinde çoğu zaman milliyetçi bir söylemi tercih ediyor. Özellikle Hindistan'da bazı televizyon kanalları, 'vurucu başlıklar' ve 'misilleme çağrıları' üzerinden kitle-

leri mobilize etmeye çalışırken; Pakistan'da da benzer şekilde 'ulusal onur' ve 'direniş' söylemleri ön plana çıkıyor.

Bu durum, rasyonel tartışma zeminini daraltırken; hükümetlerin daha sert kararlar almalarına yönelik toplumsal baskıyı da artırıyor.

SOSYAL MEDYA: DİJİTAL CEPHEDE ALGORİTMA SAVAŞLARI

YouTube, X, Facebook ve TikTok gibi platformlar üzerinden yayılan milliyetçi videolar, manipülatif içerikler ve dezenformasyon, toplumları hızla kutuplaştırıyor. Her iki ülkede de devlet destekli sosyal medya orduları, karşı tarafı itibarsızlaştırmak veya iç politikada destek toplamak için bu mecraları aktif şekilde kullanıyor.

Muhtemel Senaryolar: Gerilimde Olası Gelişmeler

 Kontrollü Gerilim Düşük yoğunluklu çatışmalar yaşanabilir, diplomatik girişimlerle kontrol altında tutulur	 Ani Tetikleyici Öngörülemeyen bir olay, hızlı bir askeri hareketi tetikleyebilir
 Diplomatik Ara Yol Dış baskılarla birlikte müzakereler yeniden başlayabilir, geçici bir rahatlama sağlar	 Uluslararası Müdahale Birleşmiş Milletler devreye girerek arabuluculuk yapabilir, ateşkes ve çözüm planları önerebilir

SİVİL TOPLUM: SUSTURULAN SESLER

Gerilim dönemlerinde savaş karşıtı sesler, barış çağrıları yapan gazeteciler veya aktivistler çoğu zaman baskı altına alınıyor. Hindistan'da 2019 sonrası basın özgürlüğü konusunda geriye gidiliş yaşanırken; Pakistan'da da hükümeti eleştiren bağımsız yayın organları, sansürle ve lisans iptalleriyle karşılaşılıyor.

Her iki ülkede de sivil toplumun güçlenmesi ve medya bağımsızlığının desteklenmesi, gerilimi düşürmede uzun vadeli bir çözüm olabilir. Ancak mevcut siyasi iklimde, bu alanlardaki daralma dikkat çekici boyutlara ulaşmış durumda.

MUHTEMEL SENARYOLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Pakistan ile Hindistan arasındaki gerilimin tekrar tırmanması, bölgedeki tüm aktörleri alarm durumuna geçirirken; olası senaryolar ve diplomatik çözüm yolları yeniden gündemde. Uzmanlar, krizin daha fazla derinleşmemesi adına bazı ihtimalleri ve müdahale mekanizmalarını masaya yatırıyor.

1. SINIRDA KONTROLLÜ GERİLİMİN SÜRMESİ

Bu senaryoya göre, taraflar doğrudan savaşa girmeksizin askeri pozisyonlarını sertleştirerek 'güç gösterisi' yapmaya devam edebilir. Keşmir hattında top atışları, insansız hava aracı tacizleri ve siyasi sert açıklamalar bu sürecin doğal parçası olur. Ancak bu tür bir denge, her an kontrolden çıkma riski taşır.

2. YENİ BİR PULWAMA TİPİ TETİKLEYİCİ

Geçmişte olduğu gibi, sınır hattında ya da Keşmir içinde gerçekleşecek büyük çaplı bir saldırı (örneğin bir bombalı eylem veya askeri konvoyu saldırı) gerilimi hızla savaşa çevirebilir. Bu tür olaylar, kamuoyunun da yönlendirmesiyle liderleri misilleme baskısı altına sokabilir.

3. DİPLOMATİK BASKIYLA YUMUŞAMA

Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı veya Çin ve ABD gibi üçüncü taraflar aracılığıyla taraflar masa başına çekilebilir. Bu senaryoda diplomatik sessizlik yerini doğrudan müzakereye bırakır. Ancak tarafların birbirine olan güven eksikliği, bu sürecin kalıcılığını zorlaştırabilir.

4. ULUSLARARASI ARABULUCULUK VE GÖZLEM MEKANİZMALARI

1960'lardan beri zaman zaman önerilen bağımsız gözlem mekanizmaları ve sınır ötesi insani temas noktaları, sivil geçişlerin güven-

liğini artırarak tansiyonu düşürmede kullanılabilir. Ancak şu anki siyasi konjonktürde bu tür bir sürecin başlatılması zayıf ihtimal olarak görülüyor.

UZMANLAR NE DİYOR?

Uluslararası kriz çözümü uzmanları, taraflar arasında askeri kontrolsüzlüğün en büyük tehdit olduğunu belirtiyor. İngiliz düşünce kuruluşu Chatham House'a göre, "2025 yılında Güney Asya'da yaşanacak en büyük güvenlik riski, kazara tırmanan bir çatışma senaryosudur."

Aynı şekilde, bölgesel barış için sivil toplum sürecine dahil edilmesi, medya dilinin yumuşatılması ve ekonomik bağımlılıkların öne çıkarılması da önerilen çözüm başlıkları arasında yer alıyor.

SONUÇ: TEK KIVILCIM YETER Mİ?

Pakistan ile Hindistan arasındaki gerilim, geçmişte defalarca yaşandığı gibi tekrar bölgesel bir savaş ihtimalini gündeme taşıdı. Ancak bu kez hem bölgenin hassas yapısı hem de tarafların askeri kabiliyetleri, krizi çok daha tehlikeli kılıyor.

Sınırdaki yaşanacak küçük bir çatışma, karşılıklı yanlış anlaşılmalara veya halk baskısıyla atılan sert bir adım; yalnızca Güney Asya'nın değil, küresel dengenin de altını oynatabilecek sonuçlar doğurabilir.

Nükleer silahların gölgesinde sürdürülen bu denge, aslında yüksek riskli bir belirsizlik zeminine dayanıyor. Bir yandan kamuoylarını tatmin etmek isteyen siyasi liderler, diğer yandan uluslararası toplumun 'gerilimi düşürme' baskısı altında kalıyor.

Bu ortamda; kontrolsüz tırmanan krizler, medya üzerinden yayılan savaş naraları ve diplomatik kanalların tıkanıklığı, yalnızca iki ülkeyi değil, bölgedeki milyonlarca insanı da doğrudan etkiliyor.

Güney Asya'da barış, yalnızca silahların susmasıyla değil; iletişim kanallarının açık tutulması, halklar arası temasların teşvik edilmesi ve sorunların siyasi yollarla çözülmesine dayalı bir kararlılıkla mümkün olabilir.



Sudan'ın Başkenti Hartum 23 Ay Sonra Yeniden Ordunun Kontrolünde

● 28 Mart 2025

Sudan ordusu, Birleşik Arap Emirlikleri destekli terör örgütü Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK-RSF) ile 23 aydan fazla süren çatışmaların ardından başkent Hartum'un büyük kısmını kontrol altına aldı.



Myanmar'ı Çifte Deprem Vurdu: Köprüler Yıkıldı, Gökdelenler Çöktü!

● 28 Mart 2025

Myanmar'ın Sagaing bölgesinde 7,7 ve 6,4 büyüklüğünde iki deprem meydana geldi. Depremler çevre ülkelerde de hissedilirken resmi kaynaklara göre en az 3.706 kişi hayatını kaybetti. Ayrıca 5.017 kişi yaralandı ve 130 kişi hâlâ kayıp durumda.



ABD, Yemen'e Bir Gecede 45'ten Fazla Saldırı Düzenledi

● 28 Mart 2025

Soykırımcı İsrail'in en büyük destekçisi ABD'nin Yemen'e karşı hava saldırıları devam ediyor. ABD tarafından yalnızca bir gecede 45'ten fazla saldırı düzenlendiği bildirildi.



Kassam Tugayları İsrail'i Roketlerle Vurdu

● 7 Nisan 2025

Kassam Tugayları, işgalci İsrail'in Gazze'deki sivillere yönelik katliamlarına yanıt olarak İsrail işgal topraklarını roketlerle hedef aldığını açıkladı. Gazze'den işgal topraklarına yaklaşık 10 roket atılırken roketlerden bazıları Askalan'a isabet etti.



Gazze'de Eğitim Yok Oluyor: Bir Milyondan Fazla Kitap Soykırımın Kurbanı Oldu

● 7 Nisan 2025

İşgalci İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik 18 ay süren soykırım savaşı, eğitim alanında ağır kayıplara neden oldu. Bir milyondan fazla kitap soykırımın kurbanı olarak yok oldu.



İşgalci İsrail Depoları Vuruyor: Gazze'de Tedarik Stokları Tükenmek Üzere

● 7 Nisan 2025

Birleşmiş Milletler'e bağlı UNRWA, Gazze'deki insani yardım stoklarının tükenmek üzere olduğunu bildirdi. Açıklamada, özellikle gıda ve temel ihtiyaç maddelerine erişimin her geçen gün zorlaştığı vurgulandı.



Trump-Netanyahu Görüşmesi: Suriye'de Türkiye ile Çatışmak İstemiyoruz

● 8 Nisan 2025

ABD Başkanı Donald Trump ile Beyaz Saray'da görüşen soykırımcı İsrail Başbakanı Netanyahu, ortak basın toplantısında, 'Türkiye'nin Suriye'yi, İsrail'e saldırı üssü olarak kullanmasını ve Suriye'de Türkiye ile çatışmak istemediklerini' söyledi.



Mısır'dan Hamas'ı Şaşırta Ateşkes Teklifi

● 15 Nisan 2025

Mısır'ın sunduğu yeni ateşkes teklifinde Hamas'ın silahsızlanması şartı yer aldı. Hamas ise bu talebi 'milyonlarca Filistinlinin kırmızı çizgisi' olarak nitelendirerek reddettiğini açıkladı.



Ürdün, Filistin İhanetini Sürdürüyor: 16 Kişi Gözaltına Alındı

● 16 Nisan 2025

Ürdün güvenlik güçleri, ülkede füze ve İHA üretimi yaptıkları iddiasıyla 16 kişiyi gözaltına aldı. Ürdün istihbarat servisi, gözaltına alınan kişilerin Müslüman Kardeşler (İhvan) hareketiyle bağlantılı ve İsrail'e karşı eylem hazırlığında olduklarını iddia etti.



Türkiye'den İsrail'e Temkinli Adım: Suriye'de Çatışmasızlık Görüşmesi

● 10 Nisan 2025

Türkiye, Suriye sahasında istenmeyen askeri karşılaşmaları engellemek amacıyla İsrail ile teknik düzeyde ilk görüşmeyi gerçekleştirdi. Ankara, görüşmenin bölge halklarının güvenliği için yapıldığını ve siyasi normalleşme anlamı taşımadığını vurguladı.



TDT Üyesi Ülkelerden Türkiye'ye 'Kıbrıs' Darbesi: 12 Milyar Avro Karşılığında Anlaştılar

● 15 Nisan 2025

Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Türkmenistan; AB ile imzaladıkları ortaklık anlaşmasında, BMGK 541 ve 550 sayılı kararlarını kabul ederek, KKTC'yi tanımayacaklarını ve Kıbrıs'ta Türk askeri varlığını kınadıklarını bildirdi. Bu adım, Türkiye'nin Kıbrıs politikasına darbe olarak değerlendirildi.



İsrail'den Himaye İsteyen Nusayri *Şeyhi, Suriye'de Mezhep Provokasyonuna Devam Ediyor: "Özerklik İlan Ettik"

● 17 Nisan 2025

Baas rejiminden kalan silahlı unsurların isyanında Hatay'da yaptığı provokatif açıklamalar ve İsrail'den himaye talebiyle gündeme gelen Nusayri Şeyhi Selim Narlı, "Bugün tarihi bir adım attık" diyerek Suriye sahilinde özerklik ilan ettiklerini ileri sürdü.

Sessiz Soykırım: Doğu Türkistan

• 11 Nisan 2025

21. yüzyılın gölgesinde, Doğu Türkistan'da yaşanan sistematik baskılar ve insan hakları ihlalleri, uluslararası kamuoyunun sessizliğiyle derinleşiyor. Bu dosyada, tanıklıklar ve belgeler ışığında bölgedeki gerçekleri gün yüzüne çıkarıyoruz. Zaman çizelgesi, tanıklıklar ve analizlerle Doğu Türkistan'daki sessiz soykırımı tüm yönleriyle inceliyoruz.

TARİHSEL ARKA PLAN

Kadim bir şehrin ve halkın özgürlüğü için verilen yüzyıllık mücadeleye!

Doğu Türkistan, tarih boyunca Türk ırkının önemli medeniyet merkezlerinden biri olmuş, Çin ile olan ilişkileri de yüzyıllarca inişli çıkışlı olmuştur. 1949 yılında Komünist Çin'in bölgeyi fiilen ilhak etmesiyle birlikte, Uygur Türkleri başta olmak üzere Kazak, Kırgız ve diğer Türk topluluklar baskı altına alınmış, bölge resmi olarak 'Sincan Uygur Özerk Bölgesi' adıyla Çinleştirilmiştir.

TARİHTE ÖNEMLİ OLAYLARIN KRONOLOJİK SEYRİ

- 1884: Çin Qing Hanedanlığı bölgeyi ilhak eder ve 'Sincan' adını verir.
- 1933-1944: Kısa ömürlü Doğu Türkistan İslam Cumhuriyetleri kurulur.
- 1949: Komünist Çin yönetimi bölgeyi tam kontrol altına alır.
- 1955: 'Sincan Uygur Özerk Bölgesi' statüsü tanınır.
- 1997: Gulca Katliamı – Barışçıl gösterilere sert müdahale.
- 2009: Urumçi Olayları – Binlerce gözaltı, yüzlerce kayıp.
- 2017 sonrası: Toplama kampları kuruldu, dijital gözetim arttı.
- 2024: Aksu depremi, 'Conghua Minzu' programı ve yeni asimilasyon dalgası.



ÇİN'İN RESMÎ SÖYLEMLERİ VE PROPAGANDA MEKANİZMASI

Çin yönetimi, Doğu Türkistanlıları zorla hapsettiği toplama kamplarını 'mesleki eğitim merkezleri' olarak tanıtıyor. CCTV, Xinhua ve Global Times gibi medya organları, kampların rehabilitasyon amacı taşıdığını iddia etse de uluslararası sızıntılar bu iddiaları çürütmüş durumda. Devletin medya ve diplomasi aygıtı, gerçekleri gizlemek için yoğun biçimde kullanılıyor.

EKONOMİK BOYUT: DOĞU TÜRKİSTAN'IN STRATEJİK ÖNEMİ

Doğu Türkistan, Çin'in doğal kaynak ve lojistik açısından en stratejik bölgelerinden biridir. Kuşak ve Yol Girişimi'nin geçiş hattı olan bölge, aynı zamanda Çin pamuk üretiminin yaklaşık %20'sini karşılamaktadır. Zorla çalıştırma sistemleri bu pamuk tedarik zincirinin merkezindedir.

ULUSLARARASI HUKUK AÇISINDAN SORUMLULUK

Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi'ne göre Çin'in uygulamaları; zorla doğum kontrolü, kültürel yok etme ve kitlesel hapislerle soykırım tanımına uymaktadır. Dünya Uygur Kongresi ve insan hakları kuruluşları, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne başvurular yapmış olsa da Çin'in daimi BM üyeliği süreci zorluyor.

TÜRKİYE'NİN TUTUMU VE SİVİL TOPLUM

Türkiye, diplomatik anlamda zaman zaman açıklamalarda bulunsa da güçlü bir tutum sergilememiştir. Buna karşın, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşları ve Uygur diasporası, Çin'in Doğu Türkistan'daki baskılarına karşı önemli protesto ve bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir.



GRAFİK: TOPLAMA KAMPLARI VE ZORLA ÇALIŞTIRMA VERİLERİ

Her yıl artan zorla çalıştırma vakaları, 2024 itibarıyla 1 milyon 600 bini aşmış durumda. Bu rakamlar sadece raporlanabilen verilere dayanmaktadır.

TANIKLIKLAR: KAMPLARDAN YÜKSELEN SESSİZ ÇIĞLIKLAR

Seyit Tümtürk:

"Erkeklerimiz kamplarda, kadınlarımızın yanına Çinli memurlar yerleştiriliyor. Bu açık bir kültürel ve ahlaki saldırıdır." – Euronews

Dolkun İsa:

"Annemin ölüm haberini Çin mediasından öğrendim. O günden beri ne kardeşimden ne babamdan haber alabildim." – Serbestiyet

Tursunay Ziyawudun:

"Geceleri sorguya alınıyordum. Çoğu zaman elektrik veriliyor, dövülüyorduk. Oradan canlı çıkmak mucizeydi." – The Guardian

Zhengis Zarhan:

"Eşim zorla kısırlaştırıldı. Ailemi geri almak için dünyaya sesleniyorum." – Eurasianet

SİSTEMATİK AMA SESSİZ SOYKIRIM!

Doğu Türkistan'da yaşananlar artık münferit olaylar değil, sistematik bir soykırım sürecinin parçalarıdır. Bu dosya; tanıklıklar, belgeler, veriler ve tarihsel gerçekliklerle Doğu Türkistan'daki insanlık suçlarını belgelemeyi hedefliyor.

Türkiye ve dünya, bu sessizliği daha ne kadar sürdürecektir?



Soykırımcı İsrail, Masum Çocukları Yine Diri Diri Yaktı!

● 17 Nisan 2025

İsrail işgal güçleri, Gazze'nin güneyindeki Han Yunus kentinde yerinden edilmiş sivillerin sığındığı çadır kampı hedef aldı. Çoğunluğu çocuk ve kadınlardan oluşan en az 18 sivil şehit edilirken, saldırıda bazı çocukların naaşlarının kömürleştiği görüldü.



İsraili Diplomatlar, Türkiye'nin Suriye'deki Etkisini Kırmanın Çaresini Arıyor

● 17 Nisan 2025

İşgalci İsrail'in eski ABD Büyükelçisi Mike Herzog, İsrail'in Suriye'yi karıştırdığı izlenimi vermemesi gerektiğini belirtirken, Türkiye ile çatışmasızlık mekanizması kurulmasını ve Suudi Arabistan'ın Türkiye yerine Suriye'ye girmesinin teşvik edilmesini önerdi.



Mescid-i Aksa'ya Baskınlar Rekor Seviyelere Yükseldi

● 18 Nisan 2025

Filistinli kaynaklar, Mescid-i Aksa'ya baskın düzenleyen Siyonistlerin sayısının rekor düzeye yükseldiğini bildirdi. Siyonist işgalcilerin sürekli devam eden baskınlarına siyasetçi ve üst düzey yetkili Siyonistler de katıldı.



İran - ABD Müzakereleri Sürerken İran'dan Açıklama Geldi: 'ABD Çelişkili Konuşuyor'

● 18 Nisan 2025

İran-ABD arasında nükleer müzakereler sürerken, İran Dışişleri Bakanı Arakçi, ABD ile müzakerelerde Washington tarafından 'çelişkili' açıklamalar geldiğini ve Roma'da yapılacak görüşmelerde ABD'nin tutumuna göre devam edeceklerini söyledi.



Suriye'deki İsrail İşgali Genişliyor, 'Dur' Diyen de Yok!

● 21 Nisan 2025

Soykırımcı İsrail Genelkurmay Başkanı Orgeneral Eyal Zamir, Suriye topraklarında yaptığı saha turunda, geleceğe dönük saldırı ve savunma planlarını onayladı. Zamir, Suriye'deki İsrail işgalinin süreceğini belirterek, bölgenin stratejik önemine dikkati çekti.



Yemen İşgalci İsrail'i Vurdu!

● 24 Nisan 2025

Yemen'deki Husi güçleri, İsrail işgal topraklarının kuzeyindeki Hayfa ve Akka şehirlerine füze saldırısı düzenledi. İsrail, tüm füzeleri engellediğini ileri sürse de ortaya çıkan görüntülerde füzenin isabet kaydettiği görüldü.



Hindistan, İsrail'in İzinden Gidiyor: Keşmir'de Evleri Yıkma Başladı

● 28 Nisan 2025

Hindistan işgal kuvvetleri, Keşmir'de sivil halka ait evleri yıkma başladı. İşgal rejimi İsrail'in Batı Şeria'daki uygulamalarına benzer bir politika izleyen Hindistan yönetimi, toplu cezalandırmaya yönelik operasyonlarla tepki çekiyor.



ABD, Yemen'deki Afrikalı Göçmenleri Vurdu!

● 28 Nisan 2025

ABD'nin Yemen'deki bir göçmen merkezine düzenlediği hava saldırısında en az 68 Afrikalı göçmen hayatını kaybetti, 47 kişi ise yaralandı. 30 göçmenin ise hala kayıp durumda olduğu bildirildi.



Yemen'in Saldırılarından Kaçan Amerikan Savaş Uçağı Denize Düştü

● 29 Nisan 2025

Kızıldeniz'de Husilerin saldırısından kaçınmaya çalışan USS Truman'a bağlı bir Amerikan F/A-18 Super Hornet savaş uçağı, manevra sırasında kontrol kaybı sonucu denize düştü. Kazada can kaybı yaşanmadığı bildirildi.



İsrail, Dürzi Ayaklanmasını Körüklüyor: Şam Kırsalında Çatışmalar Büyüdü

● 30 Nisan 2025

Suriye'nin başkenti Şam'ın Sahnaya ve Ceramane bölgelerinde, silahlı Dürzi çeteler ile Suriye güçleri arasında yaşanan çatışmalarda en az 18 kişi hayatını kaybetti. İşgalci İsrail'in hava saldırıları ile doğrudan müdahil olması gerilimi daha da tırmandırdı.

İsrail'in Sıfır Tehdit Politikası: Filistin Direnişi Yalnızlaşıyor!

● 24 Nisan 2025

Orta Doğu'da direniş hareketlerine yönelik baskılar artıyor: Ürdün'den Mısır'a, Lübnan'dan Suriye'ye kadar birçok ülke, Filistin direnişiyle ilişkili yapılara karşı geniş kapsamlı operasyonlar ve yasaklamalarla İsrail işgal rejimi çevresinde yeni bir güvenlik eksenini inşa ediyor.

Ürdün, Lübnan, Mısır ve Suriye'de Filistin direnişine yakın gruplara yönelik artan baskılar; bölgesel ittifaklar, güvenlik politikaları ve uluslararası ilişkilerin kesişiminde dikkatleri çeken bir tablo ortaya koyuyor.

ÜRDÜN: MÜSLÜMAN KARDEŞLER'E YÖNELİK TOPYEKÜN YASAK

Ürdün İçişleri Bakanı Mazin Feraya, 23 Nisan 2025'te Müslüman Kardeşler'e ait tüm faaliyetlerin yasaklandığını, ofislerin kapatıldığını ve mal varlıklarına el konulduğunu duyurdu. Kararın, teşkilatın Ürdün dışında eğitim gören üyelerinin sabotaj hazırlığında olduklarına dair iddialarla ilişkili olduğu bildirildi. Açıklamalarda, Müslüman Kardeşler'in ideolojisinin yayılmasının da suç teşkil edeceği vurgulandı.

LÜBNAN: HİZBULLAH'A YÖNELİK YÜKSEK YOĞUNLUKLU İZLEME VE MÜDAHALE

Lübnan'da Hizbullah'a yönelik dolaylı baskılar, hem siyasi hem de güvenlik alanında görünür hale geldi. Lübnan ordusu tarafından İsrail'e yönelik roket saldırısı hazırlığında olduğu iddia edilen kişilere operasyon düzenlendi. Ayrıca Hizbullah'ın silah ve lojistik ağına yönelik hedefli İsrail saldırılarında bazı saha sorumluları öldürüldü. Güney Lübnan'da yaşanan bu gelişmeler, hem iç politikadaki dengeleri hem de İsrail-Lübnan gerilimini yeniden gündeme taşıdı.

MISIR: DİRENİŞ YANLISI GRUPLARA KARŞI GENİŞ KAPSAMLI GÖZALTILAR

Mısır, 7 Ekim 2023'ün yıl dönümünde gerçekleştirilen Filistin yanlısı protestolara karşı geniş kapsamlı bir operasyon başlattı. Aralarında gazetecilerin ve aktivistlerin de bulunduğu en



az 129 kişi gözaltına alındı. Uluslararası insan hakları kuruluşları, bu müdahaleleri 'keyfi tutuklamalar' olarak değerlendirerek, temel ifade özgürlüğüne aykırı olduğunu belirtti. Aynı dönemde bazı sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri sınırlandırıldı ve sosyal medya hesaplarına erişim kısıtlamaları getirildi.

SURİYE: ŞAM'DA GÖZALTINA ALINAN FİLİSTİNLİ DİRENİŞ YETKİLİLERİ

Suriye'de Filistin İslami Cihad Hareketi'ne mensup iki üst düzey yetkilinin Şam'da gözaltına alındığı 20 Nisan 2025'te açık kaynaklara yansıdı. Gözaltına alınan kişilerin isimleri veya gerekçeleri hakkında resmi bir açıklama yapılmazken, yerel kaynaklar bu gelişmenin iç güvenlik gerekçesiyle gerçekleştiğini öne sürdü.

BÖLGESEL POLİTİKALARDA YENİ DÖNEMİN İŞARETLERİ

Orta Doğu'daki bu dört ülkenin ortaklaştığı konu; Filistin direnişiyle ilişkilendirilen yapılara karşı artan kurumsal ve güvenlik temelli müdahaleler. Her ülkenin kendi iç dinamikleri ve dış ilişkiler dengesi doğrultusunda şekillenen bu politikalar, sadece iç güvenlik önlemleri olarak değil; aynı zamanda bölgesel yeniden pozisyon alma süreçlerinin parçası olarak da okunuyor.

Bu çerçevede İsrail'in dolaylı etkisinin ve Batılı ittifaklarla kurulan ilişkilerin rol oynadığı değerlendiriliyor. Artan kısıtlamalar, bölgede direniş lehine kamuoyu oluşturma çabalarını sınırlandırmakta ve bu yapıların faaliyet alanlarını daraltıyor.

'Unutulan Krizler' Serisi: Sudan, Yemen ve Etiyopya

• 21 Nisan 2025

Gündemden düşen ama etkisi süren insani krizler, milyonlarca insanın yaşam hakkını tehdit etmeye devam ediyor. 'Unutulan Krizler' serimizde, medyada yeterince yer bulamayan ancak büyük çapta acılara yol açan üç bölgeye odaklanıyoruz: Sudan, Yemen ve Etiyopya.

'Unutulan Krizler' yazı dizimizin ilk durağı 'Sudan' ile başlıyoruz.

SUDAN: GÖLGELERDE KALAN BİR SAVAŞIN SESSİZ ÇIĞLIĞI

2023 Nisan'ında Sudan Silahlı Kuvvetleri (SAF) ile Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK-RSF) arasında patlak veren iç savaş, sivil yönetim geçişi sürecinde yaşanan yetki anlaşmazlıkları nedeniyle başladı. HDK'nin Sudan ordusuna entegre edilmesini reddetmesi, tarafların birbirine silah doğrultmasına yol açtı.



ÇATIŞMANIN SEYRİ: KENTTEN KIRSALA YAYILAN YIKIM

Başkent Hartum'dan başlayan çatışmalar, kısa sürede Darfur, Kordofan ve diğer bölgelere yayıldı. Bugün gelinen noktada, Birleşmiş Milletler verilerine göre 12 milyondan fazla insan yerinden edilmiş durumda. Bunların yaklaşık 8 milyonu ülke içinde çadır kamplarında yaşam savaşı verirken, 4 milyonu çevre ülkelere sığınmak zorunda kaldı. Sudan'da 25 milyondan fazla kişi şu an yardıma muhtaç durumda. Savaş nedeniyle 20 binden fazla sivil hayatını kaybetti, sağlık altyapısı tama-



men çöktü, yardım ya savaşan taraflarca engelleniyor ya da ulaşamıyor.

İNSANI MALİYET: DÜNYANIN EN BÜYÜK YERİNDEN EDİLME KRİZİ

Siviller için durum dramatik. Su kaynakları tahrip edilmiş, güvenli barınak eksikliği yaygın, okul ve hastane gibi temel altyapılar ya yıkılmış ya da kullanılamaz durumda. BM, savaşın devam etmesi halinde ülke genelinde açlığın kitlesel ölümlere neden olabileceği konusunda uyarıda bulunuyor.

KRİZİ DERİNLEŞTİREN AKTÖRLER: ULUSAL VE ULUSLARARASI DİNAMİKLER

Ulusal düzeyde, Sudan ordusu ve HDK'nin kontrol alanlarını artırma mücadelesi devam ederken; uluslararası düzeyde Mısır, BAE, Suudi Arabistan, Çin ve Rusya gibi aktörlerin ekonomik ve siyasi çıkarlarla çatışmaya dolaylı etkisi bulunuyor. Afrika Birliği ve İGAD gibi yapılar, barış görüşmeleri yürütse de sonuç alınamadı.

BÖLGESEL ETKİ: DOĞU AFRİKA'DA ZİNCİRLEME KIRILMA

Oxford Üniversitesi'nden Prof. Alex de Waal bu savaşı, 'yalnızca Sudan'ı değil, Afrika Boyunu'ndaki tüm istikrarı tehdit eden bir çöküş' olarak tanımlıyor. Sudan, medyada unutulmuş olabilir; ancak milyonlarca insan için her gün biraz daha çaresiz hale gelen bir hayatta kalma süreci yaşanıyor.

Gazze'de Hayatta Kalma Rehberi: Abluka Altında Günlük Yaşam Mücadelesi

• 10 Nisan 2025

İsrail'in Mart 2025'te Gazze Şeridi'ne uyguladığı tam abluka, 2,2 milyon Filistinliyi temel yaşam kaynaklarından mahrum bırakarak ciddi bir insani krize yol açtı. Gıda, su, elektrik ve sağlık hizmetlerindeki eksiklikler, bölge halkının günlük yaşamını felç etti.

Bu dosya, Gazze'deki insanların hayatta kalma mücadelesini ve karşılaştıkları zorlukları detaylı bir şekilde ele alıyor.

GIDA: EKMEĞİN PEŞİNDE

Abluka nedeniyle Gazze'de gıda stokları hızla tükendi. Acil yardım dağıtımları sona erdi, fırınlar kapandı ve market rafları boşaldı. Han Yunus'ta yaşayan 64 yaşındaki Rehab Akhras, ailesinin son bir konserve fasulye ile nasıl hayatta kalmaya çalıştığını anlatıyor:



"13 kişilik bir aileyiz, bir konserve fasulye bizim için ne yapabilir? Savaşın bombalarından sağ çıktık ama açlıktan kurtulamayız, ne biz ne de çocuklarımız."

Nuseyrat'ta ise yüzlerce Filistinli, açık hava aşevlerinde sıcak yemek kuyruğunda saatlerce bekliyor. Çocuklar, ailelerine bir kap sıcak yemek götürebilmek için kovalarını sallayarak umutla bekliyor.

SU: HAYATIN KAYBOLAN KAYNAĞI

İsrail'in abluka kapsamında su arıtma tesislerine yönelik kısıtlamaları, temiz suya erişimi neredeyse imkânsız hale getirdi. Gazze'de yaşayan aileler, su kuyruğunda saatlerce



bekleyerek günlük ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyor. Birçok aile, günde kişi başına sadece birkaç litre su ile yetinmek zorunda kalıyor.

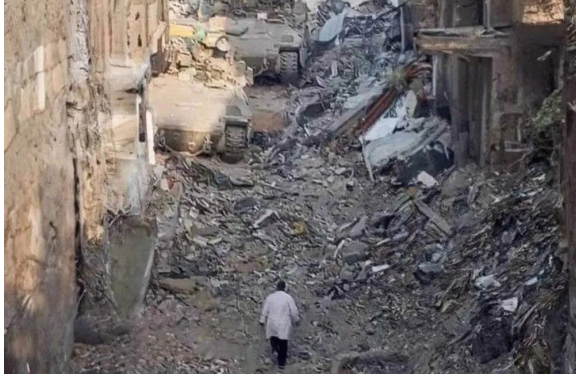


ELEKTRİK VE YAKIT: KARANLIKTA BİR ŞEHİR

Abluka nedeniyle yakıt tedariki kesildiğinden, Gazze'de elektrik kesintileri günlük yaşamın bir parçası haline geldi. Hastaneler, jeneratör yakıtı olmadan çalışamaz hale geldi; bu da sağlık hizmetlerinin aksamasına neden oldu.

Evlerde ise elektrik günde sadece birkaç saat veriliyor, bu da temel ihtiyaçların karşılanmasını zorlaştırıyor. Gazze’de yaşayan bir sakin durumu şöyle özetliyor:

“Elektrik yok, su yok, hayat yok.”



SAĞLIK: BİR DOKTORUN GÜNLÜĞÜ

Gazze’deki sağlık sistemi, tıbbi malzeme eksikliği ve artan hasta sayısı nedeniyle çökme noktasına geldi. ABD’li damar cerrahı Shariq Sayeed, gönüllü olarak çalıştığı Gazze’deki deneyimlerini şöyle aktarıyor:

“Karşılaştığım yaralanmaların ölçeği ve ciddiyeti beni hazırlıksız yakaladı. Çoğu genç hastaydı ve ameliyatların büyük kısmı şarapnel yaralanmaları nedeniyle yapılıyordu.”

Rafah’taki saldırılar sırasında, 73 yaşındaki böbrek hastası Souad Zohair, çalışır durumdaki tek diyaliz makinesine ulaşmak için tehlikeli bir yolculuk yapmak zorunda kaldı:

“Her seferinde ölümle burun buruna geliyoruz. Ama tedavi olmam lazım, başka çarem yok.”



EĞİTİM VE PSİKOLOJİ: ÇOCUKLARIN GELECEĞİ

İsrail’in saldırıları sonucunda birçok okul yıkıldı veya hasar gördü. UNRWA, Kasım 2024’te yaptığı açıklamada, İsrail’in yeni yasaları nedeniyle ajansın çökmesi durumunda Gazze’deki bir neslin eğitim hakkını kaybedeceğini belirtti.

Eğitim eksikliği ve sürekli travma, çocukların psikolojik durumunu olumsuz etkiliyor. Gazze’de öğretmenlik yapan Israa Abu Mustafa, yıkıntılar arasında kurduğu sınıfla çocuklara eğitim vermeye çalışıyor:

“Bu çocuklar travma yaşadı. Onlara bir nebze de olsa normal bir hayat sunmak istiyorum.”

GAZZE’DE HAYATTA KALMAK, SADECE YAŞAMAK DEĞİL

Gazze’de hayatta kalma mücadelesi, sadece fiziksel ihtiyaçların karşılanması değil, aynı zamanda insan onurunun korunması anlamına geliyor. Uluslararası toplumun bu insani krize duyarsız kalmaması ve acil çözümler üretmesi gerekiyor.

ABD ve Çin Arasında Kızılsan Rekabet: Yeni Soğuk Savaş mı?

• 21 Nisan 2025

Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana, ABD ve Çin arasındaki ilişkiler giderek daha rekabetçi bir hal aldı. Ekonomik, teknolojik ve jeopolitik alanlardaki bu rekabet, bazı uzmanlar tarafından 'Yeni Soğuk Savaş' olarak adlandırılıyor. Bu dosyada, ABD ve Çin arasındaki mevcut gerilimi tarihsel bağlamda ve güncel gelişmeler ışığında inceliyoruz.

Ekonomiden yapay zekâya, Tayvan'dan enerji hatlarına uzanan geniş bir alanda ABD ile Çin arasında tırmanan gerilim, 'Yeni Soğuk Savaş' terimini yeniden gündeme taşıdı. Bu büyük güç yarışı, sadece iki ülkeyi değil, tüm küresel dengeyi etkileyecek potansiyele sahip.

KÜRESEL DENGELERİN EŞİĞİNDE ABD-

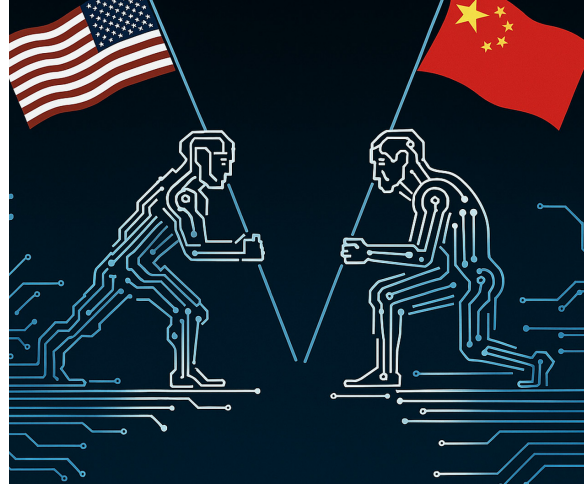


ÇİN REKABETİNİN KODLARI

Soğuk Savaş, 20. yüzyılın ikinci yarısını şekillendiren en önemli jeopolitik denklemdi. ABD ile Sovyetler Birliği arasında yaşanan bu uzun soluklu mücadele; ideolojik, ekonomik, askeri ve kültürel alanlarda derinleşmişti. Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla 1991'de sona eren bu dönem, yeni bir küresel düzenin kapısını aralarken, 21. yüzyılda yepyeni bir rekabet biçimi doğdu: ABD-Çin gerilimi.

Peki, günümüzde yaşananlar gerçekten bir 'Yeni Soğuk Savaş' mı?

Bu kavram, ilk kez Harvard Üniversitesi'nden Graham Allison tarafından gündeme getiril-



di. Allison'a göre Çin'in ekonomik ve askeri yükselişi, ABD'nin küresel liderliğini tehdit etmeye başladığında, tarihsel olarak savaş kaçınılmaz hale geliyor. Bu duruma 'Thukydides Tuzağı' da deniyor.

Ancak günümüz rekabeti, Sovyet-Amerikan Soğuk Savaşı'ndan farklı dinamiklerle şekilleniyor:

- İdeolojik değil, sistematik bir rekabet: Demokrasi-komünizm çatışmasından çok, piyasa modelleri ve devlet kapitalizmi çatışıyor.
- Askeri değil, teknolojik üstünlük savaşı: Nükleer tehditlerin yerini çip, yapay zekâ ve veri egemenliği aldı.
- Bloklama yerine bölgesel ittifaklar: NATO ve Varşova Paktı gibi kutuplaşmalardan çok, esnek ittifaklar öne çıkıyor (örneğin AUKUS, QUAD, BRI).

Veriler Ne Diyor?

- Çin, 2023'te ABD'yi ihracatta geçti.
- 2024 itibarıyla ABD, Çin'e 600'den fazla teknoloji şirketine yaptırım uyguluyor.
- Küresel yapay zekâ patentlerinin %46'sı Çin kaynaklı.
- ABD Savunma Bakanlığı, 2025 için Çin'i 'en büyük stratejik tehdit' olarak tanımladı.

Rekabetin Küresel Yansımaları

Bu rekabet, Tayvan gibi potansiyel savaş alanlarında askeri anlamda tırmanırken, Afrika'dan Latin Amerika'ya kadar pek çok bölgede ekonomik ve diplomatik bloklara yol açıyor. Gelişmekte olan ülkeler, bir yanda Çin'in kredilerine, diğer yanda ABD'nin güvenlik şemsiyesine mahkûm kalıyor.

Tarihçi Niall Ferguson'un deyişiyle: "Bu bir Soğuk Savaş değil, Soğuk Savaş 2.O." Ancak bu kez:

Siber uzayda saldırılar var. Kültürel savaşlar TikTok'ta ve Hollywood'da veriliyor. Dijital paralar, banknotların yerini almaya aday.

	ABD	Çin
GSYH (2024, trilyon \$)	28,4	22,1
İhracat hacmi (2024)	2,5	3,2 trilyon \$
Döviz rezervleri	440	3,3 trilyon
Altın rezervleri (ton)	8.133	2.268
Elektrikli araç ihracatı	150.000	1,2 milyon

ÇİN VE ABD ARASINDAKİ EKONOMİK SATRANÇ: TİCARET SAVAŞININ ÖTESİNDE BİR MÜCADELE

ABD ile Çin arasındaki ekonomik gerilim, 2018 yılında dönemin ABD Başkanı Donald Trump'ın Çin ürünlerine uyguladığı gümrük tarifeleriyle birlikte yeni bir evreye girdi. Başta alüminyum ve çelik olmak üzere binlerce ürün kalemine getirilen yüksek oranlı vergiler, modern çağın ilk küresel ticaret savaşı olarak tanımlandı. Çin de misilleme yaptı: Tarım, otomotiv ve teknolojik ürünlerde Amerikan şirketlerini hedef aldı.

Ancak bu sadece başlangıçtı. Gerilim, günümüze kadar çok daha karmaşık ve yapısal bir rekabet haline dönüştü.

ABD'NİN TARİFE POLİTİKASI: KORUMACILIK MI, HEGEMONYA MI?

ABD, Çin'in devlet destekli ekonomisinin küresel serbest piyasaya zarar verdiğini öne sürerek:

2020'de Çin'e ait 3.500 ürün kalemine %25 vergi uyguladı.

2023'te kritik mineraller, pil teknolojileri ve elektrikli araçlara da sınırlamalar getirdi.

2025'te çip üretimi için Çin'e giden tüm teknolojik yatırımlara 'ulusal güvenlik riski' tanımlı getirdi.

Bu uygulamalar, sadece Çin'i değil, Çin'le iş yapan Avrupa ve Asya'daki birçok ülkeyi de doğrudan etkiliyor.



ÇİN'İN CEVABI: KUŞAK VE YOL + DİJİTAL YUAN STRATEJİSİ

Çin, ekonomik alanda savunmaya geçmek yerine yeni bir hegemonya inşa etmeye yöneldi:

"Belt and Road Initiative" (BRI) kapsamında bugüne kadar 147 ülkeye altyapı yatırımı yaptı. Afrika'da 44 ülkede liman, havaalanı ve enerji projeleri üstlendi. 2024 itibarıyla 14 ülke Çin'in 'dijital yuan' sistemine entegre oldu. Bu girişimler, Çin'in ekonomik modelini dünya geneline yayma çabasının açık birer örneği.

DÜNYAYA ETKİLERİ

- Afrika: Çin, kıtanın en büyük yatırımcısı haline geldi. ABD ise güvenlik temelli iş birlikleriyle etki kurmaya çalışıyor.
- Latin Amerika: Çin'in borçlandırarak etkili olduğu ülkeler arasında Arjantin, Bolivya ve Venezuela öne çıkıyor.
- Avrupa: Almanya ve Fransa gibi ülkeler Çin'le ticareti sürdürürken, ABD'nin güvenlik baskısı ile denge kurmaya çalışıyor.

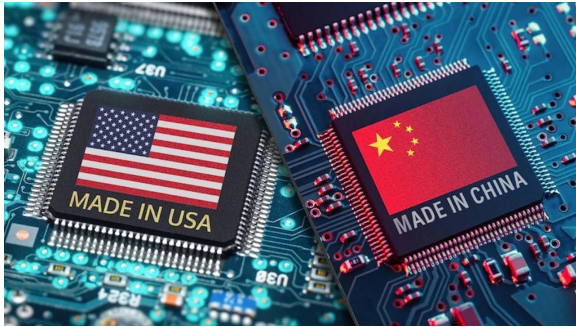
KİM KİME NEYİ DAYATIYOR?

Çin, Batı'nın kurduğu ekonomik sisteme entegre olup onun kurallarını çiğneyerek büyüdü. ABD ise bu durumu kontrol altına almak için hegemonik gücünü ekonomide silah olarak kullanıyor. Her iki taraf da dünya üzerinde kimin kuralları koyacağını belirlemek için mücadele veriyor.

Bu mücadele sadece ticari değil; ekonomik model savaşıdır:

Liberal piyasa ekonomisi mi? Devlet kontrolü kalkınma mı?

ABD-Çin ekonomik savaşı, sadece iki dev arasında değil, küresel sistemin yapısal bir dönüşümdür. Bu savaşın kazananı, 21. yüzyılın ekonomik kurallarını belirleyecek olan taraftır. Bu yüzden rekabet her geçen gün daha sertleşiyor ve etkisi dünyayı sarmaya devam ediyor.



TEKNOLOJİK ÜSTÜNLÜK YARIŞI İLE YAPAY ZEKA, 5G VE ÇİP SAVAŞLARI

ABD ve Çin arasındaki en sert mücadele alanı artık nükleer başlıklar değil, algoritmalar, yarı iletkenler ve 5G kuleleri. Teknolojik üs-

tünlük savaşı, hem askeri hem ekonomik anlamda 21. yüzyılın kaderini belirliyor.

Güçlü bir ordu, devasa ekonomiler ve ideolojik etkiler... Tüm bunların ötesinde artık bir devletin gerçek gücü, sahip olduğu veri, altyapı teknolojisi ve hesaplama kabiliyetiyle ölçülüyor. Bu bağlamda Çin ve ABD, teknoloji alanında bir 'jeostratejik savaşa' girmiş durumda.

Bu rekabet, sıradan bir ekonomik mücadele değil, bu bir 'kontrol savaşı'.

YAPAY ZEKA: ALGORİTMALARIN GÖLGESİNDEKİ YARIŞ

- Çin, 2023'te dünya genelindeki yapay zeka patenti başvurularında ABD'yi geçti.
- Pekin yönetimi 2030'a kadar 'dünyanın yapay zekâ süper gücü' olmayı hedefliyor.
- ABD ise OpenAI, Google DeepMind gibi şirketlerle yazılım üstünlüğünü korumaya çalışıyor.

Çin, veriyle çalışır. Çünkü mahremiyet kavramı zayıf. ABD ise algoritma üstünlüğünü elinde tutuyor. – MIT Technology Review

5G VE İLETİŞİM ALTYAPISI: HUAWEI KRİZİ

Huawei, sadece bir telefon markası değil; Çin'in dünya genelindeki altyapı stratejisinin merkezinde yer alıyor:

- 2021 itibarıyla Huawei, 70'ten fazla ülkeye 5G altyapı hizmeti sağladı.
- ABD, Huawei'yi ulusal güvenlik tehdidi olarak tanımlayıp kara listeye aldı.
- Avrupa'da ülkeler, ABD baskısıyla 5G ihalelerinde Huawei'ye sınırlamalar getirdi.

Bu teknoloji altyapısı savaşı, dijital verilerin kimin kontrolünde olacağını belirliyor.

YARI İLETKENLER (ÇİPLER): MODERN ÇAĞIN PETROLÜ

Yarı iletken çipler, savunmadan elektroniğe, yapay zekâdan otomotive kadar her alanda kritik.

Tayvan merkezli TSMC ve Güney Kore merkezli Samsung, dünya çip arzının %75'ini sağlıyor.



ABD, 2022'de 'CHIPS and Science Act' ile 280 milyar \$'lık bir yatırım planı açıkladı.

Çin ise SMIC, Yangtze Memory gibi devlet destekli üreticilerle çip üretiminde bağımsız olmayı hedefliyor.

"Tayvan Boğazı sadece jeopolitik değil, aynı zamanda çip boğazıdır." – The Economist, 2023

	ABD	ÇİN
Yarı iletkenine üretiminde küresel pazar payı	 %12	 %7
5G baz istasyonu sayısı (2024)	130.000	2.100.000
Yıllık yapay zekâ yatırımı	90 milyar \$	110 milyar \$
Dijital teknoloji Ar-Ge bütçesi	210 milyar \$	250 milyar \$

DÜNYAYA ETKİSİ: KÜRESEL BLOKLAŞMA

- Avrupa: Almanya, Fransa gibi ülkeler Huawei ve ABD arasında teknoloji tercihi yapıyor.
- Afrika: Çin, kıtaya yüzlerce 5G kulesi inşa etti ve veri merkezleri kurdu.
- Güneydoğu Asya: Çin teknolojisine bağımlı hale gelen ülkeler, ABD ile stratejik ittifakları dengelemeye çalışıyor.

BU SAVAŞ SADECE SİLİKONLA DEĞİL, SİSTEMLE KAZANILACAK

Bu rekabet sadece donanımda değil, teknoloji felsefesinde de.

- ABD modeli: Açık kaynak, özel sektör odaklı, rekabetçi inovasyon
- Çin modeli: Devlet destekli, bütüncül planlama, toplumsal gözetim odaklı

Bu iki model, yalnızca ürünleri değil, teknolojinin toplum üzerindeki etkisini de şekillendiriyor.



JEO-POLİTİK ÇATIŞMA HATLARI İLE TAYVAN, GÜNEY ÇİN DENİZİ VE HİNDİSTAN

Tayvan Boğazı'nda savaş uçakları, Güney Çin Denizi'nde donanma tatbikatları, Himalayalar'da Çin-Hindistan çatışmaları... Teknoloji ve ekonomi savaşının jeopolitik sahaya taşın-

diği bu alanlar, 21. yüzyılın sıcak çatışma risklerini barındırıyor.

ABD-Çin rekabeti sadece çipler, yazılımlar ve ticaret rotalarında değil; gerçek silahların konuştuğu ve orduların tatbikat yaptığı jeo-politik alanlarda da hızla tırmanıyor.

Bu çatışma alanlarının merkezinde Tayvan, Güney Çin Denizi ve Hindistan-Çin sınırı yer alıyor. Her biri, yalnızca bölgesel kriz başlığı değil; küresel bir savaşın potansiyel kıvılcımı...

TAYVAN: STRATEJİK ADA, KRİTİK KIRILMA NOKTASI

Tayvan, Çin'in 'Tek Çin' politikasına göre bir ayrılıkçı vilayet; ABD ve müttefiklerine göre ise demokratik bir ortak. Ada, aynı zamanda:

- TSMC gibi dünyanın en büyük çip üreticilerine ev sahipliği yapıyor,
- Çin ile Japonya arasında stratejik bir geçit noktasında yer alıyor.

2023–2024 Gelişmeleri:

- Çin, Tayvan çevresinde 4 büyük tatbikat gerçekleştirdi.
- ABD, Tayvan'a 1.8 milyar dolarlık savunma yardımı gönderdi.
- Tayvan'da Çin yanlısı olmayan hükümetin yeniden seçilmesi Pekin'i kızdırdı.

"Tayvan'da savaş çıkarsa, bu sadece ABD ve Çin arasında değil, tüm dünya ekonomisi için bir felaket olur." – Financial Times



GÜNEY ÇİN DENİZİ: PETROL, DOĞALGAZ VE STRATEJİ

Bu deniz, sadece Çin ve Güneydoğu Asya ülkeleri için değil; dünya ticaretinin %30'unun geçtiđi jeostratejik bir koridor:

- Çin, neredeyse tamamını 'tarihi hakkı' olarak görüyor.
- Filipinler, Vietnam, Malezya ve Brunei, Çin'in bu iddialarına karşı çıkıyor.
- ABD, 'Denizlerde Serbest Geçiş Hakkı' doktrini çerçevesinde bölgede devriye yapıyor.

Gelişmeler:

- Çin yapay adalar inşa etti ve bu adalara askeri üsler kurdu.
- ABD donanması son 2 yılda bölgede 14 'Freedom of Navigation Operation' adıyla tatbikat gerçekleştirdi.
- 2025 başlarında Filipinler ile Çin donanmaları arasında birkaç kez 'tehlikeli yakınlaşma' yaşandı.



ÇİN – HİNDİSTAN GERİLİMİ: YÜKSEK RAKIMDA SERT ÇATIŞMA

2020'de Ladakh bölgesindeki Galwan Vadisi'nde Çin ve Hindistan askerleri arasında yaşanan çatışmada 20 Hint ve en az 4 Çin askeri hayatını kaybetti. Bu olaydan sonra:

- İki ülke de sınır hattına binlerce asker ve ağır silah yığıdı.
- Çin, Himalaya boyunca askeri üs ve lojistik altyapısını geliştirdi.
- Hindistan, ABD ile savunma işbirliğini derinleştirdi (QUAD, askeri teknoloji transferi).

SAVAŞA EN YAKIN NOKTALAR

Tayvan Boğazı, Güney Çin Denizi ve Himalayalar; ABD-Çin rekabetinde 'kaza ile savaşa

dönüşme' riski en yüksek bölgeler olarak öne çıkıyor.

İttifak	Üyeler	Hedef
QUAD	ABD, Japonya, Hindistan, Avustralya	Çin'i çevrelemek
AUKUS	ABD, İngiltere, Avustralya	Bir nükleer denizaltı işbirliği
BRI	Çin ve 140+ ülke	Ekonomik etki ağı
ASEAN	10 Asya ülkesi	Nötr kalmaya çalışıyor

Bölgesel bir sınır ihlali veya insansız hava aracı krizi, hızla büyüyerek küresel bir çatışma senaryosuna evrilebilir.



AVRUPA BİRLİĞİ VE RUSYA İLE YENİ SOĞUK SAVAŞ'TA ORTA ALANIN ÇEKİŞMESİ

Yeni Soğuk Savaş, Avrupa'yı eski müttefikliklerin sınırlarında zorlarken; Rusya'yı Çin'in en yakın jeopolitik partneri haline getirdi. Transatlantik ilişkiler, enerji denkleminde Çin-Rusya yakınlaşması ve Avrupa'nın teknoloji tercihi, küresel güç dengesini yeniden çiziyor.

ABD ve Çin arasındaki jeopolitik rekabet büyürken, Avrupa ve Rusya bu mücadeleden 'çarpan alanları' haline gelmeye başladı. Avrupa Birliği, güvenikte ABD'ye, ekonomide ise Çin'e bağımlı kalırken; Rusya, Batı ile köprüleri atarak Çin'le derin stratejik iş birliklerine yöneliyor.

AVRUPA BİRLİĞİ: TİCARİ GERÇEKÇİLİK Mİ, TRANSATLANTİK SADAKAT MI?

- AB, Çin'in en büyük ticaret ortaklarından biri. 2024 itibarıyla Çin, AB'nin ikinci büyük ithalat ve ihracat partneri.
- Almanya, Fransa ve İtalya gibi ülkeler Çin'le olan enerji, otomotiv ve teknoloji tedarik zincirlerini kesmekte zorlanıyor.
- Ancak ABD'nin güvenlik baskısı ve NATO içindeki koordinasyon ihtiyacı, AB ülkelerini çifte baskı altına alıyor.

Örnekler:

- Almanya, Çin'in 5G altyapı ihalelerinden Huawei'yi çıkardı ancak Çin'le 'yeşil teknoloji' ortaklıklarını sürdürüyor.
- Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, ABD'nin Çin politikasını 'otomatik destekleme' fikrine karşı çıkararak 'stratejik özerklik' vurgusu yapıyor.
- Doğu Avrupa ülkeleri (Polonya, Baltıklar), Çin'den ziyade ABD ile daha sıkı güvenlik entegrasyonu talep ediyor.

RUSYA: YENİDEN ASYA'YA YÖNELİŞ

Ukrayna işgali sonrası uygulanan ambargolarla Batı'dan tamamen dışlanan Rusya, Çin'le stratejik ortaklık yoluna girdi.

Bu yakınlaşma, enerji, savunma, teknoloji ve diplomasi alanlarında somutlaşmış durumda:

- 2023-2025 arasında Çin, Rusya'dan %38 daha fazla doğalgaz ithal etti.
- Çin-Rusya ortak tatbikatları Japon Denizi ve Arktik'te düzenlendi.
- Çin, Rus yapımı S-500 füze sistemlerine yazılım desteği sundu.
- Dijital para altyapılarında ortak altyapı geliştirme mutabakatı imzalandı.

“Rusya artık Çin’in küçük kardeşi değil, ileri karakoludur.” – Carnegie Moscow Center

Aktör	Ekonomik Ağırlık	Güvenlik Yaklaşımı	Çin’le İlişkiler
Almanya	Çin ile ticari bağı güçlü	ABD ile NATO bağlılığı	Dengeli
Fransa	Stratejik özerklik hedefli	AB savunması	Temkinli yakın
Doğu Avrupa	ABD’ye tam güvenlik bağı	Sert Çin karşıtı	Minimum iş birliği
Rusya		Çin ile askeri koordinasyon	Ortaklık düzeyinde

AVRUPA KIRILGAN, RUSYA KENDİNİ BAĞLADI

Avrupa Birliği, ekonomik çıkarlarını korumak adına Çin’e açık, ancak güvenlikte ABD’ye bağımlı. Bu, ‘ikili oynayan bir blok’ görüntüsü yaratıyor. Rusya ise Çin’e yönelerek kısa vadede ekonomik nefes aldı ancak jeopolitik özerkliğini ciddi oranda kaybetme riskiyle karşı karşıya.

Yeni Soğuk Savaş, Avrupa’yı bölünmüş stratejilerle yüzleştiriyor; Rusya’yı ise tek taraflı bir bağımlılığa itiyor. Çin’in ‘doğal liderlik’ iddiası, Batı’yla çatışmasından çok etki alanı genişletme stratejisi üzerine kurulu.

Bu süreçte AB’nin esneklik gücü, Rusya’nın bağımsız karar alabilme kapasitesi, yeni küresel denklemin belirleyicileri arasında olacak gibi görünüyor.

ABD ile Çin arasındaki rekabet artık geçici bir kriz ya da diplomatik gerginlik olmaktan çıktı. Bu, yalnızca iki süper gücün birbirine karşı hamlelerinden ibaret bir mesele değil; küresel sistemin hangi değerler, hangi teknolojiler ve hangi ittifaklar üzerinden işleyeceğini belirleyecek derin bir sistem mücadelesi.

Ekonomik model savaşları (liberal piyasa vs devlet kapitalizmi), teknolojik üstünlük mücadelesi (yapay zekâ, çip, iletişim altyapısı),

ideolojik ve kültürel etkiler (Batı tipi özgürlükçülük ile Çin tipi düzen vurgusu) artık dünya siyasetinin yeni eksenlerini oluşturuyor.

21. yüzyılın ‘Soğuk Savaşı’, önceki yüzyıldan çok daha katmanlı ve tehlikeli:

- Askeri çatışma ihtimali Tayvan ve Güney Çin Denizi gibi bölgelerde yüksek,
- Teknoloji üzerinden kurulan bağımlılıklar bir ‘dijital egemenlik’ sorununa dönüşmüş durumda,
- Küresel tedarik zincirlerinin kırılganlığı tüm dünyayı ekonomik olarak rehin almış halde,
- İttifak ilişkileri giderek parçalı ve esnek bir hal alıyor: ne tam bağlılık var ne de açık tarafsızlık.

Bu dosyada ayrıntılı biçimde ortaya koyduğumuz gibi, ABD-Çin rekabeti kontrolsüz tırmanırsa sadece bu iki ülkeyi değil, Avrupa’dan Afrika’ya, Güneydoğu Asya’dan Latin Amerika’ya kadar tüm küreyi etkileyebilecek bir sarsıntıya dönüşebilir.

Yeni bir soğuk savaş başladıysa, bu savaşın cephesi haritalarda değil, kablolarda, uydularda, algoritmalarda ve piyasalarda şekilleniyor.

Ve bu kez sonuç sadece güç dengeleriyle değil, insanlığın dijital ve ekonomik geleceğini kimin tasarlayacağıyla belirlenecek.

Bir Ülkenin Hazin Sonu: ABD Tarafından Rusya'nın İnsafına Bırakılan Ukrayna

• 12 Mart 2025

ABD ve Batılı ülkelerin desteğiyle Rusya'ya karşı yıllarca savaşan Ukrayna, şimdi ABD tarafından terk edilerek Moskova'nın insafına bırakılıyor. Savaş öncesindeki süreçten bugüne kadar yaşananlar, Ukrayna'nın nasıl bir stratejik çıkmazda bırakıldığını gözler önüne seriyor.

Rusya-Ukrayna Savaşı, yalnızca 2022'de patlak veren ani bir kriz değil, on yıllardır süregelen jeopolitik, ekonomik ve tarihsel anlaşmazlıkların bir sonucu olarak ortaya çıktı.

İşte savaşın temel nedenleri;

1. RUSYA'NIN UKRAYNA ÜZERİNDEKİ TARİHSEL HAK İDDİASI

Moskova, Ukrayna'yı tarihsel ve kültürel olarak kendi topraklarının bir parçası olarak gördü.

Putin, defalarca Ukrayna'nın bağımsız bir devlet olarak var olamayacağını savunarak "Ukrayna aslında tarihsel olarak Rusya'dır" söylemini benimsedi.

2. NATO'NUN DOĞUYA GENİŞLEMESİ VE RUSYA'NIN GÜVENLİK ENDİŞELERİ

Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasından sonra, Doğu Avrupa ülkeleri NATO'ya katılmaya başladı.

Rusya, NATO'nun doğuya doğru genişlemesini kendi güvenliği için tehdit olarak algıladı.

Ukrayna'nın NATO'ya katılım süreci, Moskova için 'kırmızı çizgi' oldu.

2014'te Kırım'ın ilhakı ve Donbas savaşından sonra, Ukrayna'nın Batı ile ilişkileri hız kazandı.

3. 2014 KIRIM KRİZİ VE DONBAS'TA SAVAŞ

Ukrayna'nın Rusya yanlısı lideri Viktor Yanukoviç, Batı yanlısı protestolar sonrası devrildi.

Rusya, Ukrayna'daki Batı yanlısı hükümetin NATO ile ittifak yapmasını engellemek için Kırım'ı işgal etti ve ilhak etti.

Doğu Ukrayna'da Rusya destekli ayrılıkçılar Luhans ve Donetsk'te bağımsızlık ilan etti.

2015'te Minsk Anlaşmaları imzalandı ancak çatışmalar tam olarak bitmedi.



4. 2021-2022: GERİLİMİN ARTMASI VE SAVAŞIN PATLAK VERMESİ

Rusya, 2021'den itibaren Ukrayna sınırına büyük bir askeri yığınak yaptı.

ABD ve Avrupa, Rusya'ya karşı uyarılar yaparak Ukrayna'ya silah desteğini artırdı.

2022 başlarında diplomatik çabalar sonuçsuz kaldı ve 24 Şubat'ta Rusya Ukrayna'yı işgal etti.

HAZİN SON: ABD'NİN BAŞTA UKRAYNA'YI SONRA AVRUPA'YI SAF DIŞI BIRAKARAK RUSYA İLE MÜZAKERE SÜRECİ BAŞLATMASI

2024 ABD seçimlerini Donald Trump'ın kazanmasıyla Washington'un Ukrayna'ya verdiği destek radikal şekilde azaldı.

Trump, Ukrayna'nın daha fazla yardım bekleme gerektğini ve Avrupa'nın kendi güvenliğini kendisinin sağlaması gerektiğini söyledi.

ABD, Ukrayna'ya sağladığı istihbarat desteğini ve silah yardımlarını azaltmaya başladı.

Trump yönetimi, Rusya ile Ukrayna arasında barış görüşmelerini desteklemeye başladı.

Moskova'nın taleplerine karşı sert bir tutum almak yerine, ABD daha ılımlı bir politika izlemeye başladı.

Bu durum, Ukrayna'nın yalnız bırakıldığı ve Rusya'nın üstünlüğünü pekiştirdiği bir döneme girildiğini en bariz göstergesiydi.

TRUMP VE ZELENSKİ ARASINDAKİ TARTIŞMA

Zelenski, Trump yönetiminin Ukrayna'ya desteğini çekmesini sert bir dille eleştirdi.

Trump ise "Bu savaş bizim sorunumuz değil" diyerek Ukrayna'nın Batı'ya güvenerek hata yaptığını söyledi.

Trump, "Zelenski benden daha fazla yardım istiyor ama Ukrayna'ya verdiğimiz milyarlarca dolar yetmedi mi?" diyerek Ukrayna'nın Batı'ya bağımlı hale geldiğini belirtti.

Yunanistan'dan Silahlanma Hamlesi: Avrupa'nın Savunma Geleceğinde Başrol Peşinde

● 04 Nisan 2025

Yunanistan, Avrupa Birliği'nin gevşetilen savunma harcama kurallarını ilk kullanan ülke olarak 25 milyar euroluk dev bir yeniden silahlanma programı başlattı. ABD ve Avrupa yapımı silahları dengeleyen strateji, ülkenin hem savunma yapısını kökten değiştiriyor hem de Avrupa'nın stratejik özerklik hedefine katkı sunuyor.

YUNANİSTAN'DAN SİLAHLANMA PLANI: AVRUPA'DA YENİ BİR GÜÇ MERKEZİ Mİ DOĞUYOR?

Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis, ülke parlamentosunda yaptığı açıklamada 25 milyar euroluk (27 milyar dolar) silahlanma planını duyurarak, "ülke tarihindeki en köklü askeri dönüşümün" başlatıldığını ilan etti. 'Aşil'in Kalkanı' adını taşıyan yeni savunma sisteminin, hava, deniz ve kara tehditlerine karşı beş katmanlı bir koruma sağlayacağı belirtildi.

AVRUPA'NIN YENİ SAVUNMA STRATEJİSİNE UYUM

AB, geçtiğimiz ay 650 milyar euroluk yeni bir savunma harcama planı açıklamıştı. Ayrıca, üye ülkelerin savunma sanayilerini güçlendirmeleri için 150 milyar euroluk düşük faizli kredi desteği sağlandı. Yunanistan da bu yeni fırsatları değerlendirerek Avrupa'nın savunma kapasitesinin güçlendirilmesinde öncü bir rol oynamayı hedefliyor.

Miçotakis, Avrupa ülkelerinin ortak bir füze savunma kalkanı kurması gerektiğini belirterek, bunun AB hibeleriyle finanse edilmesi gerektiğini savundu. Yunan lider, Avrupa'nın ortak borçlanma gücü sayesinde bu tür projeleri bireysel ülke borçlanmalarına göre daha verimli finanse edebileceğini vurguladı.



ABD-AVRUPA DENGESİ GÖZETİLİYOR

Yunanistan, savunma harcamalarında geleneksel olarak ABD sistemlerine yönelmiş bir ülkedir. Ancak 2008 küresel mali krizi sonrası yaşanan iflas ve bütçe kısıtlamaları, Atina'yı daha uygun koşullarla tedarik sağlayan Avrupa'ya yöneltti. Bu değişim, Yunanistan'ı Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un savunduğu 'Avrupa stratejik özerkliği' fikrine yakınlaştırdı.

2019 yılında 2,5 milyar dolarlık anlaşmayla 18 adet Rafale savaş uçağı sipariş eden Yunanistan, daha sonra bu sayıyı 24'e çıkardı. 2021'de ise üç adet Belharra sınıfı fırkateyn siparişi verildi. Fransa ile yapılan bu savunma iş birliği, Avrupa kıtasında savunma bağımsızlığı arayışının sembolü haline geldi.

TÜRKİYE'YE SATILMAYAN SİLAHLAR YUNANİSTAN ENVANTERİNDE

Yunanistan'ın satın aldığı Rafale ve Belharra sistemleri, Fransız yapımı yüksek teknoloji silahlarla donatılıyor. Meteor hava-hava füzesi, SCALP seyir füzesi, Aster-30 hipersonik savunma sistemleri ve Exocet gemisavar füze-leri bu sistemler arasında yer alıyor. Özellikle SCALP Naval füzesi, 1000 km'nin üzerindeki menziliyle dikkatleri çekiyor.

Bu sistemlerin hiçbiri Türkiye'ye satılmadı. Yunan yetkililer, bu silahların 'nitelikli üstünlük' sağladığını ifade ediyor. Yunanistan'daki uzmanlar da artık Türkiye ile orantılı bir silahlanma değil, teknoloji ve strateji üstünlüğü hedeflediklerini vurguluyor.



SAVUNMA SANAYİNDE YERLİ KATKI ARTIRILIYOR

Belharra fırkateyn anlaşmasının %12'si Yunan şirketlerine verildi. Atina yönetimi, Avrupa'nın inşa etmeyi planladığı yeni devriye korvetleri (European Patrol Corvette) projesine de yerli firmaların katılmasını hedefliyor.

Ancak Yunanistan, ABD ile savunma iş birliğini de sürdürüyor. 2018'de 1,3 milyar dolarlık F-16 modernizasyonu anlaşması yapan Atina, geçtiğimiz yıl 20 adet F-35 savaş uçağı sipariş etti. Ayrıca ABD'nin yeni nesil Constellation fırkateyn projesine Yunan şirketlerinin de katılması isteniyor.

STRATEJİK DENGEDEN KİLİT ÜLKE

Uzmanlara göre, Yunanistan'ın hem ABD hem de Avrupa ile dengeli ilişkiler kurma çabası, Doğu Akdeniz'deki stratejik konumu nedeniyle büyük önem taşıyor. Hem NATO hem de AB için kilit bir ülke olan Yunanistan, savunma politikasıyla hem bölgesel caydırıcılığını artırmak hem de Avrupa'nın güvenlik mimarisinde söz sahibi olmak istiyor.

afrosya today